

Kuljen auringossakin ilman varjoa

Copyright © Ari "APz" Sovijärvi 2004. Versio 2.02-WEB.

<http://apz.fi/kirjat/>

*"Ja sitten eräänä päivänä, kuuman iltapäiväauringon
paisteessa en enää jättänyt varjoa jälkeeni. Se oli
kadonnut. Nyt kuljen auringossakin ilman varjoa."*

Julkaistu 06/01/2004. Haluaisin kiittää lämpimästi avusta tekstin korjailussa ja yksityiskohtien parantelussa seuraavia henkilöitä:

Jarkko Mattheiszen, Timo Poikola, Sakari Salo, Saku Taipale, Tuomas Saloranta,
Markus Haataja, Joni Hatanmaa, Juuso Nuutinen ja Sami Niemimäki.

Kiitokset OpenOffice.org:lle, Voikon tekijätiimille sekä sanakirjan rakentaneille, Debianin tiimille (ja IRCnetin #debian.fi) ja muille tietoteknisille avustajille!

Lauantai, 18. marraskuuta 1995

0. (intro) Arvoisa satunnainen lukija

"Kuinka asiat tulevat merkityksettömiksi"

Arvoisa päiväkirja. Olen aina halunnut aloittaa päiväkirjan, joka alkaa sanoilla "arvoisa päiväkirja". Mutta en koskaan tullut aloittaneeksi.

Ennen tätä päivää siis.

Mutta, mennäkseni asiaan, oletko koskaan unelmoinut siitä, ettei asioilla olisi väliä? Olisit tilanteessa, jossa asioiden tekemisellä ei olisi enää merkityksellisiä seurauksia. Voisit olla vapaa.

Minulla oli joskus. Ajattelin, että olisin kuolemassa johonkin tautiin, ja sitten vaan alkaisin riehua, varastella kaupoista tai huutaa rumia asioita bussipysäkillä seisoville mummoille. Tiedät kai, olla rajaton, päätön, rajoittamaton. Vapaa.

Tässä fantasiassa valitettavasti on aivan päivänselvä aukko, useampikin. Ensinnäkin, jos todella olisit menettänyt kaiken toivosi, ei näiden asioiden tekeminen enää olisi hauskaa. Toiseksi, asioilla valitettavasti on aina väliä, etkä pääse siitä koskaan eroon.

Ihmettelet päiväkirjaani lukiessasi, miksi ihmeessä kirjoitin tällaisista asioista. En itsekään tiedä miksi aloitin, mutta toivon tämän avaavan sinulle, satunnainen lukijani, uusia näkökulmia siihen, mitä saatat ehkä pitää rajoittuneena, ehkä tylsänäkin elämänäsi. Minä ainakin pidin, ja nyt pelkään että ymmärsin pointin liian myöhään. Tämän päiväkirjan piti alun perin olla kokoelma ajatuksia, mutta siitä tuli alun jälkeen jotain suurempaa. Joku voisi pitää sitä ehkä seikkailunakin. Minä ainakin.

Hyviä lukuhetkiä ja oivaltamisen iloa.

- Tero

Sunnuntai, 19. marraskuuta 1995

20. Päivä yksi, sivu yksi

"Mitä ihmettä mulle on tapahtumassa?"

Hyvää päivää. Saanko esitellä itseni, olen jo kuollut. Älä pelkää, en minä kummittele, olen kuitenkin vielä elossa, mutta viimeksi lääkärissä käydessä minulle ei luvattu järin valoisaa tulevaisuutta. Nyt, parhaillani tätä kirjoittaessa, istun sāngyllä Urheilupuiston mielisairaalassa, ja minulla on edelleenkin vaikeuksia ymmärtää miten tähän on oikeastaan edes tultu. Oloni on jossain itkun ja luovuttamisen välillä, selätettynä viimeisenkin tahdon rippeen häipyessä hiljalleen taka-alalle. Voisin sanoa oloni olevan surrealistinen, aivan kuin olisin monen saippuaopperan monimutkaisimpien juonenkäänteiden päähenkilö. Ja sitten yllättäen en kukaan. Tai ehkä olen kirjoittamattoman saippuaopperan päähenkilö, vailla käsikirjoitusta.

Saatuani viimein tietää etten koskaan tulisi vanhaksi, tai edes näkisi vielä kaukana odottavaa 30 ikävuoden rajapyykkiä, minä en enää tiennyt mitä ajatella. Me kaikki tunnumme elävän maailmassa, jossa oma kuolema ei ole 'se juttu' jota tulisi pohtineeksi muutoin, kuin ohimennen syrjäyttäen sen "minähän olen nuori, minulla on aikaa"-ajatusketjulla.

Saatuani siis kuulla, että aikaani mitattaisiin enää kuukausissa, ehkä vuosissa, olin lyöty. Kaikki "sitten joskus"-luokan unelmat pyyhkiytyivät pois päiväjärjestyksestä, jättäen jäljelle täysin suunnattoman olotilan.

Ironista sinänsä, tämä oli täydellisesti se olotila, josta joskus aikanaan unelmoin riippumattomuuden ja vapauden ajatuksieni kanssa. Totuus tuntui nyt jotenkin kylmältä, karulta. Tunsin itseni kuin junasta myöhästyneeksi, miettien mitä voisin enää tehdä.

En olisi voinut ikinä ymmärtää, miten pitkänmatkan suunnitelmien loppuminen voisi lamauttaa elämän. En ikinä käsittää, miten riippuvaista tämän päivän tarmo ja jaksaminen olisi siitä, että minulla on päämäärä! Se vanha klisee pitää edelleenkin paikkansa, et kaipaa, ennen kuin olet menettänyt.

Päästäkseni itse aiheeseen, tarvitsemme hieman pohjatietoa. Jaan elämässäni kaikki asiat kolmeen kategoriaan:

- a) Pakolliset
- b) Luovat
- c) Ylimääräiset

Tämä kolmijakoni toimii näiden kategorioiden välillä niin, että 'pakolliset' edustaa asioita jotka saavat aikaan raamit tälle päivälle, kuten vaikka rahan hankkiminen laskuihin. Luovat ovat harrastuksia ym. rakkaita asioita, kuten vaikkapa aikaa vievät harrastukset ja ylimääräiset se kaikki muu, mitä näiltä jää.

Voimieni vähetessä katosi ensin kaikki ylimääräinen aika, huomasin viettäväni sen vain nojatuolissa istuen ja odottaen, että saisin voimaa tehdä jotain. Sitten menivät harrastukset, ne vähätkin, kunnes lopulta ne pakollisetkin alkoivat olla mahdottomia. Kerroin monelle, etten 'jaksa', mutta se ymmärrettiin joko laiskuuden ilmaisuna tai jonain kapinointina järjestelmää vastaan. Mutta ei, se oli tavallaan viimeinen avunhuutoni, jota ei kukaan kuullut.

Oletko koskaan syönyt tuulihattuja? Niitä leivoksia, jotka ovat suurimmaksi osaksi tyhjää sisältä. Haukatessa tuntuu, kuin haukkaisi tyhjää. Tunnen itse olevani enää tällainen kuori, joka ulkopuoliselle näyttää ehjältä, mutta sisältämättä enää muuta kuin minimaalisen tukirakenteen kokonaisuuden romahtamisen estämiseksi. Ja se tukirakenne oli murtumaisillaan.

Tulevaisuuteni menetys alkoi tuntua liiankin kanssa, vietin päiviä, viikkoja, ehkä kuukausiakin vetäen viinaa. Se turrutti sen suuntaa vailla olevan olotilan jotenkin, mutta ei poistanut sitä ääretöntä depressiivistä tunnetta, josta avauduin jokaiselle vastaan tulleelle, karkottaen lopulta suurimman osan kaveripiiristäni, tullen tyypiksi jonka soittoihin ei pitänyt vastata.

Tavallaan ymmärrän entisiä kavereitani, tavallaan olen heille äärettömän katkera. En kertonut koko totuutta tilanteestani kuin muutamalle, eivätkä heistäkään kaikki ymmärtäneet oikeasti.

Ja minä kun kaipasin kaikkea muuta, kuin "kyllä se siitä"- tai "sun pitää nyt vähän tsempata"-kommentteja.

Palatakseni siihen, mitä teen mielisairaalan suljetulla osastolla, haluaisin kertoa sinulle tästä päivästä.

Jo pidemmän aikaa, olin harkinnut lopettaa tämän kaiken paskan, tavallaan olin valmis nostamaan kädet ylös ja kumartamaan yleisölle: "olitte huono yleisö, haistakaa pitkät!"

En tiedä oliko seurannut tilanne pelastus, vai tuomio, mutta lopulta joku sopivasti nimettömänä pysynyt ilmoitti asiasta viranomaisille, ja tänä aamuna minulla oli yleistyksien hyvin sopivat valkotakkiset sedät ovella.

Harva voi edes käsittää, millainen epätoivo voi mielen täyttää, kun menetät yksilölliset vapautesi siksi, että 'joku on sinusta huolissaan'. Tämä päivä alkaa olla jo loppuillaan ja minun pitäisi kai nukkua, mutta kun kerran aloitin tämän, aion myös saada tämän loppuun.

Näin aikanaan painajaisen, jossa jouduin mielisairaalaan. Olin mielestäni terve, mutta kukaan ei uskonut. Siinä unessa turhauduin äärettömästi inttämään olinko hullu vai en, ja sain vain minua valvoneet vakuuttuneemmaksi asiasta. Ajattelin toimineeni typerästi, mutta tein tänään todellisuudessa täsmälleen saman virheen.

Huusin, riuhdoin, yritin karkuun. Valitettavasti minulla ei ollut paljoakaan sanomisen varaa asiassa. Lähtiessäni kodistani sanoivat, että voisin ottaa jonkun tärkeän esineen mukaan. Katselin hyllyä aikani ja päätin ottaa tämän tyhjän päiväkirjan, jonka olin joskus vuosia sitten saanut lahjaksi. Kirjan lahjaksi antanut sanoi aikanaan, että päiväkirjan kirjoittaminen parantaa luonnetta. Ei aavistustakaan mitä se tarkoittaa. En uskonut koskaan päätyväni kirjoittamaan päiväkirjaa, mutta alkanut muutos elämässäni oli ensimmäistä kertaa niin näkyvillä, että halusin kirjoittaa ajatuksiani ylös.

Lopulta, paikan alkaessa jo hiljentyä otin päiväkirjan mukana kulkevan kynän esille ja aloin kirjoitella ajatuksiani ylös.

Nostaessani katseeni ylös päiväkirjasta näen, että tässä makuuhuoneessa on kolme muutakin tyyppiä. Tunnelma muistuttaa minua jotenkin armeijasta, samalla tavalla lukittuna ihmisten ilmoilta, pakotettuna asumaan täysin tuntemattomien samassa tilanteessa olevien ihmisten kanssa. Pelottava ajatus. Olotila on nyt kuin hävityn ottelun jälkeen. Ei oikein tiedä mitä pitäisi tehdä, kun mestaruustaistelu on hävitty, eikä toista sijaa ole. Melankolia on pääväri nyt.

Anteeksi, tämä ajan ja paikan suhteen hyppiminen voi olla raskasta luettavaa, mutta ymmärrä toki, ettei tässä tilanteessa enää voi ajatella kovin selvästi. Yritän parantaa jatkossa, ja kertoa tarkemmin kunhan saan jotain tolkkua tilanteeseen.

Ainiin, puhuvatkohan kaikki kuolevat viisaita?

Maanantai, 20. marraskuuta 1995

15. Elina

"Hei, minä en ole yksin!"

Toinen päivä. Tapasin aamulla viimein Vartiaisen. Hän kertoi olevansa osaston lääkäri ja halusi tutustua. Minua pisti erityisesti silmään, tai pidemminkin korvaan hänen äänensävynsä, se oli karmivan ... rauhoittava. Hän kyseli paljon, mutten antanut mitään merkityksellisiä vastauksia. Jotenkin pelkäsin sanovani hänelle jotain, joka 'tuomitsisi' minut tänne ikiajoiksi. Varsinaisesta keskustelusta en muista paljoakaan, se ei ollut oikeastaan merkityksellinen.

Jännä juttu, näin myöhemmin ajateltuna yritin tilanteesta vain pois. Olen aiemmin tuntenut saman olotilan ajokortin insisijon alussa yrittäessäni vakuuttaa olevani vastuuntuntoinen ja taitava kuljettaja ... kahdentoista ajo-oppitunnin jälkeen. En kokenut olevani hullu, enkä tarvitsevani kenenkään maksullista apua. Prioriteettini oli todellakin päästä vain pois. Hetkittäin tunsin melkein pakokauhun kouraisun jossain sisälläni.

Päästyäni hänen toimistostaan, yksi kohtalotovereistani nakitettiin esittelemään laitoksen tiloja. Tämä äärettömän hermostuneen oloinen viisissäkymmenissä oleva mies seiso i Vartiaisen toimiston edessä päyillen ympärilleen.

"Moro, mä oon Rape", tämä esitteli itsensä ja ojensi pahasti tärisevän kätensä.

Tervehdin häntä ja kierros lähti liikkeelle. Pyörimme läpi keittiön, julkisen tilan sekä sen välittömässä läheisyydessä olleen TV-huoneen. Tämän jälkeen Rape katosi jonnekin ja jäin seisomaan keskelle julkista tilaa, jonka muutamalla seiniä kiertävällä sohvalla istuskeli laitoksen asukkeja. Mielenkiintoinen huomio oli, ettei kukaan ollut 'hullun' näköinen. Ellen olisi tiennyt, olisin voinut luulla olevani yleislääkärin odotushuoneessa.

Katselin siinä sitten sohva sopivaksi laskeutumisalustaksi. Siinä toisessa päässä istui joku tyyppi, semmonen melko lyhyt ja sillä oli leukaparta.

"Voinko tulla tähän?" kysyin.

"Meissä on moottorina mehiläisiä!" se sanoi.

"Täh?"

"Bzzzz!"

Kaivoin päiväkirjani esille ja aloin täytellä päivän tapahtumia, löydettyäni sopivan eristyneen nurkan missä olla. Olin niin keskittynyt kirjoittamiseen, että säpsähdin näkyvästi, kun kirkas tytön ääni kiljaisi vieressäni.

"Moi! Haluutko olla mun kaveri?!"

Nostin katseeni kirjasta huomaten tuijottavani silmästä silmään todella oudon näköistä tapausta. Tytön räjähtäneen näköiset pitkät hiukset ylettyivät hartioiden alapuolelle, ja se uskomattoman viattoman näköinen ilme kahlitsi huomioni. Fyysisesti hän oli pulskahkon puoleinen, iältään jossain kahden- ja kolmenkymppin välillä oleva. Hän tuijotti minua edelleen pää lievästi kallellaan.

"En", vastasin jyrkästi ja syvennyin takaisin askareeseeni.

Olin huomioinut, että paikassa ei oikeastaan ollut kovinkaan ahdistava tunnelma, varsinaisen "yksi lensi yli käenpesän"-stereotypia puuttui. Nyt olin aivan varma siitä: tunnelma oli täsmälleen sama kuin armeijan ensimmäisenä yönä. Ihan samalla tavalla halusin vain pois täältä. Valita suunnan ja juosta niin pitkälle kuin jalat kantoivat. Mutta olimme täällä nyt jumissa, kenties ikuisesti. Oloni oli kuin painajaisesta, jossa olit jäänyt loukkuun jahtaajasi saavuttaessa sinua nopeasti. Otan kappaleen alussa sanomani takaisin sittenkin. Täällä ON ahdistava tunnelma.

Silti, tämä oli vaihteeksi oikeastaan yksi kausista, jolloin olin jälleen pinnalla. Masennuskaudet hallitsivat vuotta, mutta ajoittain minulla oli myös siedettäviä aikoja. Massiivinen fyysinen väsymys kuitenkin painoi minua aina, estäen oikeastaan minkään luovan toiminnan aloittamista. Tämä päiväkirja onkin yksi ensimmäisiä projekteja pitkään aikaan tarkemmin ajateltuna.

"Mikset sä halua olla mun kaveri?!" kuului sama ääni jälleen.

Tyttö oli jälleen edessäni. Minua häiritsi suuresti ristiriita hänen ruumiinsa ja ruumiinkielensä välillä: hän liikkui täysin rajoittamattomasti kuten voisi viisi- tai kuusivuotiaan lapsen odottaa, mutta samalla hän kuitenkin näytti aikuiselta.

Se mikä hänessä inhoreaktioni aiheutti, oli juuri tuo lapsimaisuus. En tiedä miksi, mutta olen koko ikäni vihannut lapsia. Minä en koskaan ollut "se mukava serkku", jolle oli kiva tulla kertomaan asioita. Verenpaineeni nousi merkittävästi jo kun näinkin vauvoja, saatikka sitten kun nämä alkoivat huutaa täyttä kurkkua.

"No kun en vaan halua, okei?" vastasin ja sain jälleen olla rauhassa.

Ennen kuin ehdin syventyä takaisin ajatuksiini, hän oli jo palannut.

"Moi, mä oon Elina, mikäs sun nimi on?"

Päätin lopulta antaa periksi.

"Tero"

"MOI TERO!" hän huusi ja tarrasi kaulaani.

Tämä 'pieni' enkeli melkein murskasi minut istumapaikalleni. Hän ei tainnut todellakaan tietää omia rajojaan .. tai toisten. Onnekseni Vartiainen käskytti hänet huoneeseensa ennen kuin suurempia vaurioita ehti syntyä.

Toinen päivä, ja minulla on jo kaveri. Otettuna irti kontekstistaan, tämä kuulostaisi hyvälle.

Torstai, 23. marraskuuta 1995

1. Hyvä työ

"Älä aliarvosta postinkantajaa"

En tiedä yksityiskohtia, mutta viime kerran jälkeen Elinaa ei ollut näkynyt. Kahvipöydässä puhuivat, että tämä oli päässyt kotiin lomalle.

Joka tapauksessa, tutustuin tarkemmin Rapeen. Hän oli entinen postinkantaja, joka oli lopulta alkanut uskoa, että jokaisessa hänen kuljettamassaan kirjeessä oli pommi.

Kuulin muita reittejä, että hän oli eroamisensa jälkeen linnoittautunut asuntoonsa, vetänyt kaikki tabletit alas mitä kaapista löytyi ja alkanut sitten heitellä ohi kulkeneita ihmisiä alusvaatteillaan. Ilmeisesti joku oli sitten menettänyt huumorinsa saadessaan rusketusraidat päin näköä.

En tiedä tarinoista, mutta Rape sinällään vaikutti normaalilta, kunhan ainuttakaan kirjekuorta ei hänen läheisyyteensä tuotu.

Pelasimme ajankuluksi biljardia, kun kerran sellainenkin luksus pelihuoneeseen oli tuotu. En kuitenkaan oikeastaan enää tuntenut oloani niin hyväksi, oli jotenkin väliaikaisuuden tunne. Aivan, kuin joskus aikanaan koulussa, jossa uskonnon opettaja kysyi "kuka uskoo Jeesukseen?" ja antoi loppuarvosanat sen perusteella. Luokaltamme löytyi silloin aika tiukka enemmistö Ison J:n ja Jesse-vainaan kannattajakuntaa.

Mutta, istuin jälleen vakiopaikallani, kun tuttu ääni kiiri yli ilman.

"MOI TERO!"

Elina säntäsi paikalle niin että maa tärisi, ja kiskoi minut väkisin ylös.

"Tuu kattoo telkkarii!"

Turha vastustella, kävelin perässä ja totesin että TV:n ääressä seurasi suurempikin porukka illan lastenohjelmia. Istuimme sekaan. Menossa oli parhaillaan Postimies Pate.

"Vähän ois siistii olla postimies!" hihkaisi Elina.

"Mitenniin? Paskahomma", kuittasin alkaen menettää malttiani.

Huomioni kiinnittyi Elinaan: se lapsenvirne katosi hänen kasvoiltaan, hän korjasi ryhdikkäämmän asennon ja oikoi tukkaansa.

"Oletko koskaan ajatellut miten aliarvostettu ammatti postinkantaja loppujenlopuksi on?" hän kysyi, yllättäen minut täysin.

"Too...tota", ännkäsini.

"Postin kulkeminen on muutenkin kulttuurillemme lähes elinehto, ja vaikka tietotekniikka valloittaakin alaa, voisimme sanoa että postinkantaja on oleellinen osa kokonaisuutta siinä missä poliisi tai palomies", hän jatkoi.

Tuijotin kaikessa hiljaisuudessa häntä. Lopulta se tuntemani ilme palasi, ja hän rojahti takaisin entiseen asentoonsa.

Merkkillistä, minä kun luulin olevani ihmistuntija.

Perjantai, 24. marraskuuta 1995

26. Terapeutista

"Miten sinulla ... menee?"

Olin jutellut Vartiaisen kanssa nyt jo muutamia kertoja. Tiedä sitten, onko se hyvä asia vai ei, mutta olen kehittänyt ajan kuluessa vaiston siitä, milloin minua arvioidaan. Tänäpäin kuitenkin se sanoi, että koitettaisiin jotain uutta. Normaalisti se kyseli multa kaikenlaista, johon vastasin parilla sanalla, mutta nyt homman nimi oli, että sain kertoa ihan mistä halusin.

Kun kerran piti, niin selittelin sitten sille siitä, miten vihasin liikuntaa koulussa. Siinä selittäessä mietin, oliko tämän homman nimi katsoa mistä kerroin, vai miten kerron. En oikein päässyt selvyyteen, sillä Vartiainen vaan kuunteli kiinnostuneena näköisenä (tuo temppu olisi muuten pirun kiva oppia baari-iltoihin!), kysyen ajoittain jonkun merkityksettömän välikysymyksen.

Se sanoi lopuksi, että tämä oli hyvä alku. Ei se minusta ollut järin terapeutista. Olen muuten 'kotiutunut' jotenkin merkillisesti tänne. Vaikka haluan pois edelleen, olo on jotenkin ... neutralisoitu. Alan epäillä noita lääkkeitä, joita Vartiainen on minulle määrännyt.

Vartiaisesta puheen ollen, minua on muuten alkanut ärsyttää hänessä ihan käsittämättömästi eräs piirre. Hän aloittaa joka ikisen keskustelutuokion täsmälleen samalla repliikillä: "kuinka sinulla ... Tero ... menee?" Tuo tauko nimeni kohdalla tuo väkisin mielikuvan jostain "näin puhut hullulle"-oppaasta, jossa on jätetty tyhjä aukko nimelle repliikeissä. En myöskään ymmärrä, mitä tuohon pitäisi vastata?

Lauantai, 25. marraskuuta 1995

2. Painajainen

"Ne eivät koskaan lopu"

Painajaisjaksoni näkyi alkaneen jälleen. En saanut koko yönä unta, kun minuutteja nukahtamisen jälkeen heräsin säpsähtäen tuijottamaan verhojen reunoilta näkyvää kuun valoa. Yritin nukkua uudestaan, mutta uni palasi. Valtava paniikin tunne valtasi tajuntani, juoksin pakoon, mutta tasaisella maallakin pakoni tuntui olevan epätoivoista. Juoksin miten paljon tahansa, minua saavutettiin koko ajan. Ja jälleen heräsin hiestä märkänä tuijottamaan kuun valoa.

Päätin aamulla kertoa Vartiiaiselle näistä unista. Mutta vaikka ne häiritsivätkin minua, näytti siltä että eilinen tapaus Elinan kanssa kiehtoi minua enemmän. Kysyinkin lopulta hänestä, tosin tuloksetta. Vaitiolovelvollisuus jne.

Kysyin lopulta Rapelta, kunhan postinjaosta oli kulunut turvallisen aikaa.

"Sillä on niinku monta ihmistä päässä", tämä selvitti minulle.

Jakomielitauti? Mielenkiintoista, en ole ikinä tavannut jakomielitautista, kaikki kauhuleffat Psychon jälkeen ovat kyllä antaneet tuolle taudille ilkeän kuvan. Istuskelin pienellä sohvalla käytävällä ja tuijotin seinän läpi jonnekin kaukaisuuteen. Olen jo maininnut tämän paikan tunnelmista armeijaan verrattuna, mutta nyt tuokin rinnastus sai uusia ulottuvuuksia.

Jo useamman tunnin ajan päässäni olivat soineet vanhat lastenlaulut. Voitko edes ymmärtää miten raivostuttavaa tuo on?!

Pienen pieni veturi, aamulla kerran...

Piiri pieni pyörii...

Täsmälleen sama tapahtui minulle armeijassa, niinä alokaskauden hetkinä jolloin vapaata hetkeä oli edeltänyt voimakas ahdistus ja stressi. Tiedä sitten. Lapsuuden muistot toivat minulle yllättäen mieleen, mistä viimeöisen uneni omituinen vastustava voima juostessa oli tullut. Nyt muisto oli aivan selvä, se oli eräältä uimarannalta, jonne kummini minut aina joskus vei. Rakastin yli kaiken juosta vyötäröön asti ulottuvassa vedessä rannan tuntumassa. Miksiköhän tuo oli päätynyt uneeni?

Sinä yönä painajaisjakso sai jatkoa. Seisoin jossain tuntemattomalla asutusalueella, juosten henkeni edestä karkuun outoja mekaanisia koiria. Sitä, miten tilanne tähän oli mennyt, en muistanut, tai edes ehtinyt ajatella, minun oli vain päästävä niitä karkuun. Ne saavuttivat minua koko ajan, ajoittaiset yritykseni harhauttaa eivät koskaan onnistuneet. Koko unta hallitsi puhdas pakokauhu ja pelko. Ja viimeisellä hetkellä hätkähdin takaisin hereille. Jälleen se veden vastuksen ilmiö. Yrittikö tämä sanoa minulle jotain? Oliko unissa ylipäätänsä jokin sanoma.

Aamusella olin kuoleman väsynyt. Nuokuin aamiaispöydässä jossain puolikuolleen ja zombien välimaastossa, pirteänä kuin kuollut peipponen samalla kun Elina lastasi aamiaismuroja naamaansa niin, että puolet lautasen sisällöstä loiskui ympäriinsä.

Minä vain istuin ja tuijotin jonnekin kaukaisuuteen pöydän sekä lattian läpi, kunnes kirkas ääni repäisi minut tuskaisesti hetkeksi takaisin siihen maailman aikaan.

"Oot sä kipee?"

Käännyin hitaasti katsomaan Elinaa kohti, joka tuijotti minua nyt noin viiden sentin päästä.

"En ole."

"Mikset sä sitten sano mitää?"

"Mua väsyttää ihan helvetisti, en saanu nukuttua."

"Mikset saanu?"

"Näin taas painajaisia, tosi paska olo."

Elina korjasi asentoaan, ja seurasin oikeastaan mielenkiinnolla toisen persoonallisuuden iskeytymistä näkyväksi.

"Unet ovat kuitenkin alitajunnan tapa käsitellä muistoja, se tavallaan luo muistojen palasista kuvia sen mukaan, kuinka olet oppinut ymmärtämään maailmaa. Osa näistä kokoelmista voi myös olla ihmisen lajimuistista peräisin."

En tiedä miksi, mutta minua jotenkin viehätti tämä puoli Elinassa; hänellä tuntui olevan jotain viisaan oloista sanottavaa kaikkeen, jos niin halusi.

"Mitä noi painajaiset muka auttaa?" kysyin.

"Painajaiset ja pelkotilat ovat alun perin olleet oleellisia - jos yksilö ei kokemuksen kannalta osaa reagoida mahdollisesti tuleviin ongelmatilanteisiin, hän näkee niistä unia. Jos vaikka näet unta siitä, että juokset autoa karkuun tiellä, yrittää alitajuntasi varoittaa sinua auton alle jäämisen vaarasta."

"Okei, kun kerran tiedät, niin kerro mitä se tarkoittaa, että minua unessani jahtaa robottikoirat."

Hän katsoi minua hetken vakavana ja otti sitten puolihymyilevän virneen.

"Se tarkoittaa, että sinä olet sekaisin."

Aika erikoinen näkökulma jakomielitautiselta mielisairaalan asukkaalta.

Lauantai, 2. joulukuuta 1995

22. Sota

"Ei mitään järkeä"

Hitto, niin paljon on tapahtunut viime päivinä. Silti, kun yritän muistaa yksittäisiä asioita, en saa mieleeni ainoatakaan. No, kerron sitten tästä päivästä.

Katselimme Elinan kanssa telkkaria, ja päivän uutisissa oli jälleen pääaiheena räppäiden erimielisyydet.

"Mikähän noissakin ihmisissä on vikana? Mitä helvetin järkeä on tapella tuhansia vuosia jostain jutusta, kun se ei tule koskaan muuttumaan."

Elina oli junioripersonassaan.

"Miksei ne tee niinku Mustanaamios, et ne niinku ratkoo jutut urheilulla."

Täytyy myöntää, että siinä oli kohtuullisen hyvä pointti. Samalla huomasin Elinan siirtyneen vanhemmaksi persoonakseen. Nimesin sen hetken mielohteesta Elina senioriksi.

"Mun mielestä ne sais ottaa noi presidentit tai mitä niillä onkaan, ja pistää ne tappelemaan keskenään", kommentoin.

"Niin, mutta nehän on liian tärkeitä siihen. Johtajalla on aina eräs hyvin tärkeä ominaisuus, tiedätkö mikä se on?" Elina kysyi.

Mietin hetken, ja pyörittelin päätäni.

"Hyvä johtaja tietää, miten saada muut tekemään asiat puolestaan."

"Osaatko sitten vastata itse, mikseivät ihmiset ratko sotia vaikka shakkimatsilla?"

"Koska tätä maailmaa hallitsee voiman laki. Oletetaan että joku maa hyökkää toisen kimppuun, ja tällä shakkimatsilla ratkaistaan, antautuuko toinen maa. No, tämä puolustusasemissa oleva häviää matsin, mitä tapahtuu?"

"Öö... ne vetää turpaan?"

"Aivan. Idea on siinä, että väkivalta on se viimeinen olemassa oleva keino aina. Koska ihmiset pelkäävät kuolemaa, riittää useimmiten pelkkä tieto tai luulo vastustajan reilusta ylivoimasta. Oli sitä shakkimatsia tai ei, tappeluun se päättyisi kuitenkin."

Ja minä kun melkein ehdin jo luulla eläväni hyvässä maailmassa.

Tiistai, 12. joulukuuta 1995

5. Itsemurha on pop

"... mutta lopputulos on aina kasa multaa hautausmaalla"

Nojailin aamiaispöytään puolihorroksesta. Unitila oli väistynyt väkisin herätyskellon takia, ja yritin kasata ajatuksiani tätä päivää varten.

Ollaan juteltu Vartiaisen kanssa aika paljon. Kysyin siltä suoraan, koska pääsen täältä pois, muttei se suostunut kertomaan. Kuitenkin sitä terapiaa on ollut nyt pari kertaa viikossa, mutta ei siitä oikein ole silleen kerrottavaksi. Olen vaan selitellyt ihan sekavia juttuja sille. Toivottavasti ne maksaa tarpeeksi sille kuuntelemisesta.

Tämän laitoksen rutiiniin kuului, että vuorollaan jokainen oli "aamiaiskokkina", eli keitti kahvit, teen ja laittoi aamiaistarpeet pöytään. Oikeasti ei ollut minun vuoroni, vaan Elinan, mutta minut oli määrätty "Elinan parhaana kaverina" seuraamaan ja auttamaan.

Terävä kilahdus palautti minut ajatuksistani, Elina oli tiputtanut haarukan lattialle. Samalla huomasi, että keittiön pöydällä oli lappu. Avasin sen ja luin.

"Kaikki on paskaa. Kaikki vihaa mua. Mä en enää jaksa elää"

Hmm-m. Yksi Vartiaisen ideoita oli tämä "häätviestien" kirjoittaminen. Sitä se jaksoi minullekin aina jauhaa: "Jos on hätä, kerro siitä paperilla". Elina oli juuri aikomassa leikata leipää, ja kysyikin minulta:

"Hei, missä leipäveitsi on?"

Katsoin veitsitelinettä, sitten kädessäni ollutta lappua ja samantien tunsin adrenaliinin alkavan vaikuttaa.

"Odota tässä!" huusin Elinalle ja ryntäsin käytävään. Oleskelutila oli tyhjä, vilkaisin nopeasti TV-tilan ja vilkaisin sitten vessaan. OI JESSUS! Verta oli kaikkialla! Rape makasi puoliksi seinään nojaten lammikossa hyvin kalpean näköisenä. Juoksin minkä ehdin yövartijan kopille ja hakkasin hulluna sen panssarilasista ikkunaa.

Tuntia myöhemmin istuskelimme hyvin hiljaisina aamiaispöydässä. Rape oli viety pillit ulvoen teho-osastolle, mutta jäljet eivät luvanneet hyvää.

Elina senior tuijotti teekuppiinsa alakuloisena.

"Eikö ole aika surullista, että nykyisin itsemurha tai sillä uhkailu on ainut tapa saada huomiota?"

Elina nosti katsettaan jatkaessani.

"Ei tarvi kuin kuunnella kouluikäisiä, jokainen uhoaa sillä että tappaa itsensä kohta, itsemurhasta puhutaan kuin se olisi jokin hieno pop-kulttuurin osa."

"Eikö se sitten ole?" kysyi Elina.

"Miten enää erottaa ne, jotka oikeasti aikovat tehdä sen, kun jokainen teini angstatessaan tulee siitä sulle valittamaan. Ihme menoa, eikä niillä oikeesti ole edes mitään syytä. Isi ei osta jotain saatanan kännykkää tai muuta muotivälinettä ja heti on elämä piloilla. Kokeilisivat itse miltä tuntuu, kun lääkäri sanoo sulle 'hei sori, sulla on elinaika kuukausissa', ja tulisivat sitten ruikuttamaan, helvetti!"

"Ja sinullako on?"

"No vittu on!"

Syntyi syvä hiljaisuus kaikkien kääntyessä tuijottamaan. Lopulta Elina puhui.

"Itsemurhasta puhuva ei oikeasti halua kuolla. Ihmiset vaan tarvitsevat huomiota, ja he harvoin ovat valmiita tunnustamaan tätä. Jos joku sitä huomiota haluaa antaa, tälle ollaan töykeitä, tai

ei edes haluta nähdä, että tilanne on juuri se, mitä ollaan toivottukin: joku huomaa sinut. Tällainen olotila ja teiniangsti ovat huono yhdistelmä."

"Asenteet ovat muutenkin vituillaan tässä maailmassa. Monet oikeasti psykiatrissa apua kaipaavat eivät uskalla sitä hakea, vaan saattavat ilmetä juuri tuollaisena, pääasiassa yrittäessään vakuuttaa ystävilleen, että tarve on oikea, ja että ystävät sanoisivat viimein 'no mene!'".

"Totta", sanoi Elina palaten junioriksi, ja kippasi murot pitkin pöytää.

Rape kuulemma selvisi.

Tiistai, 19. joulukuuta 1995

19. Ei aina totuutta

"Se kuka sanoi 'valehteleminen on rumaa', valehteli"

Lumi ei ollut mitenkään uusi asia, mutta tänään pääsimme ulkoilemaan pitkästä aikaa. Yksi hoitajista käski minun kolata juuri sataneen lumen pois kulkureitiltä, ja aloin sitten tehdä työtä käskettyä. Tunsin olevani aivan puhki ammuttu, masennuskausi teki tuloaan, enkä ollut erityisen innostunut tulossa olevasta joulustakaan.

"Mitä kouluja oot käyny?" kysyin Elinalta, joka seurasi kolauksen edistymistä.

"Kauppiksen", hän vastasi.

"Tiedätkö, on aika perseestä kun ei ole koskaan voinut puhua oikein kellekään rehellisesti."

"Ai mitennii?"

"Multa jäi lukio kesken, ja olin pitkän aikaa tekemättä mitään. Ei ollut enää mitään, mikä olisi inspiroinut jatkamaan. Mikään ei enää pystynyt motivoimaan lukemista, kun tiesi ettei koskaan tule aikaa, jolloin niitä tietoja ja taitoja tulisi tarvimaan."

Elina mietti muovailen lumipalloa.

"Miten toi liittyy rehellisesti puhumiseen?"

"Mulla oli koko ajan sukulaiset ja muut kimpussa aiheesta. Kaikki halusivat aina tietää, mitä odotan tulevaisuudelta ja mihin aikoisin mennä lukion jälkeen opiskelemaan. Mitä helvettiä mä oisin niille sanonut?! Vähän paha siinä on sanoa jotain 'ei mulla ole enää syytä elää', kun vastauksena olisi ollut korkeintaan 'sinä nyt olet vielä niin nuori ettet ymmärrä'-itku ja moraalisaarna positiivisesta ajattelusta."

"Mitä sitten teit?" hän kysyi.

"Keksin kaikkia kouluja. Selitin vaan, että menen tekuun tai yliopistoon. Sitten ne oli hirveän ylpeitä ja nyökytteli sille miten reipas ja hyvä tyyppi olin. Ironista sinänsä, nyt kun olen täällä, ne kaikki ovat varmasti jo unohtaneet minut, pyyhkineet nimen pois luetteloistaan ja painostavat jo seuraavaa lasta sillä, mihin kouluihin se menee. Aika surullista, loppujen lopuksi".

"Ihmiset on tekopyhiä."

Muistatko muuten sen mehiläistyypin? Nyt se oli jonkun kaverinsa kanssa pihan lehtiroskiksessa. Väijyivät siellä, ja aina kun joku käveli ohi, ponnahtivat esille ja huusivat:

"ME NOUSEMME VIELÄ ROSKAPÖNTÖISTÄ!"

Lopulta Elina nakkasi lumipallon komeassa kaarella toisessa kerroksessa olleesta avonaisesta konttorin ikkunasta sisään. Hirveän rysäyksen jälkeen joku hoitajista tuli ikkunaan, jolloin Elina osoitti sormella jotain minulle tuntematonta laitoksen asukkaa, joka oli aloittelemassa lumipallon tekoa.

"Mutta tekopyhyys lienee yksi niistä pienimmistä synneistä."

Niin kai.

Maanantai, 25. joulukuuta 1995

8. Raha

"Se tekee onnelliseksi"

Piru, harva voi edes käsittää miten yksinäiseltä jouluaatto voi tuntua, kun on jossain lukkojen takana. Nojailin sängyllä tuijotellen vastakkaisen puolen seinää ja annoin joulumuistojen virrata.

Kaikki ne 24. päivän aamut, heräsin aina kuuden tuntumassa seuraamaan aamun ohjelmia telkkarista, ja tuskin pysyin kasassa miettiessäni tulevaa iltaa. Se "joulun tuntu", se oli jotain. Semmoinen jännittävä tunnelma, joka muutti vähän viinalta haisevan pukinkin odottamisen arvoiseksi. Vanhempien herättyä lähdimme käymään hautausmailla, jossa tapasimme myös sukulaiset ja vaihdoimme ne pakolliset lahjat ja sitten ajoimme mummolle.

Mummo oli aina kokannut pöydän täyteen jouluruokia, mutta ne harvoin maistuivat, sillä odotin jo innolla lahjojen jakoa. Rivitaloyhtiöllä oli ärsyttävä tapa palkata 'joulupukki' kiertämään joka talon, ja joku vaivaantuneen oloinen äijä sieltä vääntäytyikin yleensä esille, nähdäkseen että paikka oli täynnä aikuisia ja minäkään en ollut erityisesti iässä, jossa olisin joulupukkiin uskonut.

Ja ne lahjat. Joka ikinen joulu minulla oli aivan uskomaton toivo yllä, että tänä jouluna saisin viimein jotain mitä olin aina toivonut. Ja joka ikinen joulu ne toiveet ammuttiin alas. Sain kuulla, että olisi hölmöä ostaa mitään leluja ennen joulua, ja ostettaisiin lelut sitten joulun jälkeen alennusmyynneistä. Ja kun tämä järkeily oli saatu tehtyä, olivat lupaukset jo unohtuneet, eikä joulun jälkeen enää mitään saatu. Joulun tarjonnaksi jäikin vain muutama suklaarasia.

En jaksanut eilen osallistua muiden jouluriehaan, vaan istuin sängylläni jossain itkun rajamailla. Vasta tänä jouluna sen ymmärsin, vihaan joulua. Ennen kaikkea, vihaan ihmisiä, jotka järkeilevät itsensä lupauksien pitämisestä!

Elina saapui lomalta takaisin. Hän oli täynnä jouluintoa.

"Sain kaikki kirjat mitä toivoinkin, ja sitten sellasen kultasen rannekellon, ja sitten sellasen kaulakorun missä on sellanen timanttisysteemi ja uudet kengät!"

Vaikkei hän ollutkaan saanut oikeastaan mitään, mikä olisi merkinnyt minulle jotain, sai tuo kokonaisuus silti minut katkeraksi.

"Merkitseekö toi roju sulle jotain?" kysyin.

"Tää on kaikki mitä mä toivoin!" hän julisti.

"Ja tulitko yhtään autuaammaksi, että joku pisti rahaa palamaan ja osti sulle sen kaiken?"

Elina haukkui minua ilonpilaajaksi ja lähti kertomaan saaliistaan muille.

Jos joku tulee sanomaan minulle, että joulu on iloista aikaa, niin lyön.

Olen monesti miettinyt, oliko vielä vapaana ollessa loppuaikoina minulle tullut ällötys rahaa kohtaan pelkkää katkeruutta siitä, etten itse saanut koskaan mitään hienoa, vai jonkinlaista henkistä kasvua siitä, etten enää ollut typerien materialististen asioiden piinaama.

Annoin itselleni lopulta pisteet, ja totesin kasvaneeni ulos materialistisesta maailmasta. Hähhhhää.

Keskiviikko, 3. tammikuuta 1996

7. Muija- tai jätkäkaveri

"Pitää kai kokeilla"

Olen pistänyt merkille, että tässä paikassa ajan kuluminen saa aivan uusia piirteitä. Päivät ovat niin samanlaisia, ettei niistä edes kannata kertoa, ja taaksepäin muistella ei enää pysty sanomaan, montako päivää sitten joku asia tapahtui. Jotenkin tuntuu, etten enää jaksa vastustella tätä paikkaa. Annan sen vain tapahtua omalla painollaan, minne ikinä olemmekaan menossa. Hätkähdin hieman, kun ymmärsin tämän, mutta olo oli jotenkin niin turta, etten enää jaksanut kauaa murehtia sitä.

Olimme aamiaispöydässä, jossa Elina luki jotain teinilehteä. Lopulta hän yllätti minut ja kysyi:

"Haluutko olla tän päivän mun jätkäkaveri?"

Idea kuulosti niin absurdille, etten voinut kuin nyökätä.

Ja sitten me riideltiin koko päivä.

Sunnuntai, 11. helmikuuta 1996

9. Huvittava hetki

"Kun päivä menee hei-hei"

Luulin, että ajan muuttumattomuuteen voisi tottua. Mutta ei siihen totu. Päivät toistavat litseään ja vaihtelun puuttuminen muuttaa hiljalleen muistot epämääräiseksi puuroksi. Jouduin oikein katsomaan, koska olin viimeksi kirjoitellut tähän kirjaan. Siitä on yli kuukausi. Sinänsä surullista, että tällainen tapahtuma on niitä harvoja mainitsemisen arvoisia. No, kuitenkin.

Tänään kuitenkin illalla hampaita pestessä osui kohdalle huvittava tilanne. Olin aivan jumissa ajatuksistani, kun laitoin hammastahnaa harjaan. Jäin hetkeksi tuijottamaan peilikuvaani hanan yläpuolella olevasta peilistä, kun huomasin paidassani jotain outoa rinnuksella.

Paikka, johon oli eilen, toissa päivänä ... tai pari viikkoa sitten kaatunut mansikkahilloa, kasvoi nyt hienon sinistä hometta. Samalla tahna tippui hammasharjasta lavuaariin ja jäin tuijottamaan sitä.

"Hienoa", totesin ääneen, "vaatteetkin maatuu päälle."

Keskiviikko, 13. maaliskuuta 1996

12. Jaffa-muisto

"*Totuus ei myy*"

Lueskelin edellisten päivien kirjoituksiani uusiksi. Tämä paikka on huolestuttava, päivän lainoa merkitsemisen arvoinen asia on tahra paidalla? Olo on edelleen niin puutunut, että annan päivien vain kulua ilman mitään rajoja. Kaikki oikeastaan mitä halusin tehdä, tuntui menevän niin helposti siksi "sitten myöhemmin"-ajankohdaksi.

Aamun TV-ohjelman yhteydessä osui jossain mainoksessa silmään mainos kilpailusta, johon osallistuttiin täyttämällä kuponki myymälässä.

"Ootko koskaan voittanut tollasesta kilpailusta mitään?" kysyin vieressäni olleelta Elinalta.

Tämä pyöritteli päätään. Se kirvoitti erään muiston lapsuudesta.

"Meillä oli joskus kaverin kanssa hyvä idea. Kävimme pöllumässä tuollaisesta kilpailusta kaikki vastauslomakkeet, ja täytimme niitä aivan hirveän läjän. Veimme ne sitten kauppaan, mutta joku äijä näki, että meillä oli niitä lappuja ihan helvetisti ja käräytti meidät. Aika heikosti meitä vitutti, kun oltiin ihan varmoja että voitettas auto siitä kilpailusta."

Asia tuntui huvittavan kuitenkin Elinaa.

"Kerran Jaffa-limsalla oli sellanen kilpailu, missä kysyttiin mikä on paras muistoni Jaffan kanssa ja jos voittaisin rekkalavallisen Jaffaa, mitä tekisin. Kirjoitin siihen: 'Muistan aina pienenä kun olin yrjötaudissa, ja äiti toi minulle Jaffaa. Siitä lähtien olen yhdistänyt Jaffan aina yrjötautiin. Jos voittaisin rekkalastillisen Jaffaa, olisin varmaan tosi paljon yrjötaudissa.'"

Ratkesin tuolle aivan täydellisesti. Naurun loputtua Elina jatkoi:

"En voittanut."

Lauantai, 6. huhtikuuta 1996

14. Pakomatka todellisuudesta

"Kun riittää jo"

Tiedätkö, olen menneinä kuukausina saanut melko pitkälle tarpeekseni kaikesta. Oloni on ollut äärettömän ahdistava, enkä ole saanut edes nukutuksi. En olisi uskonut, mutta nyt pelkään kuolemaa. Pelkään sitä aivan käsittämättömästi. Menneet kolme viikkoa olen ollut täydessä depressiossa, Vartiainen määräsi minulle lisää jotain lääkkeitä, mutten ole syönyt niitä ollenkaan. Itseasiassa lopetin kaikkien lääkkeiden syömisen ja ensimmäistä kertaa pitkään aikaan huomaan, etten halua laittaa kaikkia asioita sen myöhemmän ajankohdan kasaan.

Muistathan tunteen hammaslääkärin vastaanotolla joskus lapsena: hetkenä jolloin nimesi sanottiin, hyppäsi sydämesi kurkkuun ja mietit, olisiko nyt hyvä paikka juosta karkuun!

Koin tänä aamuna aamiaispöydässä omituisen ... *valaistumisen* tunteen: ymmärsin yllättäen, ettei mikään pitänyt minua täällä. Ei mitään syytä vain odottaa ja katsoa mitä tuleman piti!

En elämässäni ikinä tehnyt mitään järkyttävän päätöntä, en koskaan tarttunut hetkestä kiinni, nauttinut. Ja nyt se kaikki tulisi olemaan ohi, ilman mahdollisuutta katsoa taaksepäin!

Eräs kaverini sanoi minulle kerran, "sä et osais nauttia elämästä vaikka sulle annettais mahdollisuus". Nauroin tuolle silloin mielessäni - maailmahan on täynnä mahdollisuuksia: minähän voisin vaikka .. tuota .. öö .. joo.

OKEI! HYVÄ ON! Minä olen toivottomin häviäjä koko helvetin planeetalla. Oletteko nyt kaikki ihan vitun tyytyväisiä?! Häh?

Tuijotin kaikessa hiljaisuudessa ulos ikkunasta. Keväinen maisema auringonpaisteineen alkoi hiljalleen nostaa tunnelmaa. Ehkei kaikki välttämättä ollut niin huonosti sentään .. en tiedä. Kevät oli selvästikin pitkällä jo, lumi oli suurimmaksi osaksi sulanut ja vihreää maata oli paikoitellen näkyvillä. Pohdin sitä, miten impulsiivisuuteni oli kai kadonnut jonnekin. Oliko sitä koskaan ollutkaan? Oliko koulun, tai jonkin muun laitoksen tehtävä poistaa meistä impulsiivisuus? Kurihan on impulsiivisen toiminnan pahin vihollinen.

Jossain kauempana soi radiossa Leevi and the Leavingsin Tuhlaajapoika. Piru! Voisin olla tuo tuhlaajapoika jos vaan saisin mahdollisuuden. Ja yllättäen idea iski minuun: mikä minua tarkalleen ottaen tässä esti? Sen hetken kun tuo ajatus kesti, olin hetkellisesti vapaa. Ihan oikeasti!

Lähes kipeä virne kasvoillani odotin väen harvenemista pöydästä. Elina onnistui lotraamaan maidon pitkin pöytää ja jäi muiden jälkeen sitä siivoamaan.

"Kuule, mulla on idea", alotin keskustelun. Elinan kääntyessä kuuntelemaan jatkoin, "otetaan omaa lomaa täältä."

"Ai miksi", hän kysyi.

"Mä olen AINA halunnu tehdä jotain hauskaa, mutta kertaakaan elämässä en ole pysähtynyt hetkeksi sitä tekemään. Nyt olisi hyvä hetki."

Elina vaihtoi senioripersoonaansa.

"Kai tiedät seuraukset kun meidät saadaan kiinni? Ne ei päästä meitä ikinä pois täältä."

"En tarkalleen ottaen ole suunnitellut lomille lähtöä muutenkaan, joten se on vähän kuin armeijassa aikanaan: otin omaa lomaa ja menetin seuraavan viikonloppuvapaan rangaistukseksi. Paitsi että en koskaan muutenkaan mennyt minnekään."

Hän jäi miettimään hetkeksi ja totesi sitten:

"Anna mä tietin tota vähän."

Aion tänä yönä tutkia hieman paikkoja.

—

Loppupäivästä ei tapahtunut mitään ihmeellistä, kello on nyt jossain 3 tienoilla yöllä. Laitoin rannekellon soimaan kahden aikaan. Havahtuessani oli edelleen hämärää ja muut tuvan asukkaat nukkuivat autuaasti. Mukavan pirteä jännitys alkoi hiljalleen herätellä vatsanpohjan perhosia pitkiltä talviuniltaan, sillä tänä yönä selviäisi miten mahdollinen pakosuunnitelmani tulisi onnistumaan.

En laittanut aamutossuja jalkaan, vaan lähdin kaikessa hiljaisuudessa käytävälle. Vilkaisin pitkää käytävää kumpaankin suuntaan, ketään muita ei ollut näkyvillä. Jossain kaukana paloi vihreä hätäuloskäynnin valo. Hiivin aivan varpaisillani sitä kohti, mutta varpaille siirtämäni paino sai ne ikävästi naksumaan ja vaihdoinkin normaaliin kävelytyyliin melko pian. Tunnelma oli kuin joskus pienenä seurakunnan kesäleirillä, kun päätimme tehdä pienimuotoisen yöseikkailun.

Päädyin lopulta hätäuloskäynnin ovelle ja pysähdyin tutkimaan sitä. Ovien puoliskoissa oli kyllä lukko, mutta siinä oli muovinen osa jonka rikkomalla oven olisi saanut auki. Se olisi todennäköisesti aiheuttanut aivan turhasti melua, joten laitoin tuon reitin suunnitelma B:ksi.

Suurin osa yläkerran ovista oli lukittuna, joten kävelin yläkerran vessaan. Siellä oli vain pieni ikkuna katon rajassa, sekin ilman mitään näkyvää keinoa avaamisen näkökulmasta. Pysähdyin miettimään tilannetta. Mitä muita paikkoja täällä voisi olla, josta voisinkin päästä ulos.

Jonkinlainen idea nosti päätään. Palasin käytävälle ja menin vastapäätä olleeseen naisten vessaan. Pettymys oli melkoinen, sillä siellä ei edes ollut ikkunoita. Harmissani kävelin ulos ja törmäsin yövartijaan, joka katsoi minua omituisella ilmeellä.

"Öö-tota.. en oikei nähny pimeessä ja sillee", selittelin ja palasin naama punaisena takaisin makuuhuoneeseen. Täytyy miettiä uusiksi suunnitelmaa paremmalla ajalla. Vahti varmaan luulee, että olen joku perverssi.

Sunnuntai, 7. huhtikuuta 1996

25. Karistetaan pölyt

"Yksi tapa hankkia omaa lomaa"

Juttelin hetki sitten Elina seniorin kanssa ja kerroin öisestä tutkimusretkestäni.

"Miksei vaan ooteta ulkoiluvuoroa ja juosta?" hän kysyi.

"Than turha vaiva, ne tajuaisivat alta aikayksikön, että joku puuttuu ja olisivat kissojen ja koirien kanssa perässä. Paras idea olisi häipyä joskus 12 jälkeen yöllä, jolloin meille jäisi reilut 7 tuntia aikaa häipyä paikalta."

"Ja mitä sitten?"

"En tiedä, keksitään jotain."

Elinaa alkoi hymyilyttää koko homma.

"Arvasin että sinuun voi luottaa."

"Me tarvitaan varmaan rahaa", pohdin ääneen vastaukseksi.

"Mulla voi olla jotain, mutta täytyy pyytää, että saan katsoa mun lompakkoo" Elina vastasi.

Mukava jännitys jaksoi edelleen muistuttaa olemassaolostaan, samalla kun mietin mitä voisimme oikeastaan tehdä.

Kesken edellisen kirjoittamisen huomioni kiinnittyi meteliin käytävällä. Ja sitten joku viuhahti julkisen tilan ohi munasillaan .. hoitajat perässään. Okei, olen nyt TODELLA, TODELLA varma asiasta, täällä on ehdottomasti armeijatunnelma!

Vierailuajan jälkeen kävin kysymässä oliko Elina saanut lompakkoaan. Elina junior on jo pidemmän aikaa ärsyttänyt minua lievästi, mutta nyt turhautuminen iski päälle vaihteeksi toden teolla.

"Saitko mitään?" kysyin.

"Tuu kattoon telkkarii!" huudahti Elina junior.

"Hei, ihan tosissaan nyt"

"Tuu ny!"

"Emmä jaksa nyt leikkii", kivahdin hermostuneesti.

Elina alkoi itkeä ja häipyi paikalta.

Tiuskin koko päivän kaikille vastaan tulleille. Olisin halunnut tehdä jotain, olla jo jossain. Tämä paikka alkoi syödä minua hiljalleen elävältä. Sitä kai hullukin oppii, milloin pitää pinnistää, kun tietää tämän olevan muuten edessä.

Tämän ... niin ... en itse asiassa ole aikaisemmin edes ajatellut, että olen hullu. Tai mielisairas. Tai jotain. En tiedä mikä on poliittisesti korrekti termi nykyisin asialle. Minulle kelpaa kuitenkin sana "hullu". Joka tapauksessa, olen aina yhdistänyt hulluuden jotenkin kontrolloimattomaan riehumiseen tai johonkin, tiedät kai. Mutta helvetti, olen hullujen huoneella, kakolassa, lataamossa, lukkojen takana. Outoa. Olkoot, en jaksa kuluttaa enempää kynää.

—

Piru! Nyt on taas parempi olo. Menin katsomaan telkkaria ja juttelin Elina seniorin kanssa. Hän oli onnistunut tyhjentämään rahapussinsa, joten nyt meillä olisi ainakin jonkin matkaa rahaa. Taidan nyt mennä iltapalalle.

—

HAHAA! VAPAUS!

Ollaan kai jo 8. päivän puolella.

Aivan käsittämättömät tunnelmat, virnuilin itsekin todella pitkästä aikaa leveästi! Pahimman läkähdyksen hellittäessä sain viimein tämän kirjankin auki.

Kello on nyt 4:42 ja istumme junassa kohti Riihimäkeä. Ja annahan kun kerron illan tapahtumista!

Iltapalalla selitin Elina seniorille tarkemmin edellisen yön tuloksia. Hän ehdotti, että tapaisimme keskikäytävällä ja tutkisimme paikan uusiksi. En meinannut saada unta ollenkaan ja valvoin sängyssäni jonnekin hieman vajaa yhteen. Varastin viereisen sängyn tyypiltä lipokkaat ja hipsin ulos huoneesta.

Painelin vessaan ja jäin odottelemaan ovi rakosilla Elinan saapumista. Paikka oli todella hiljainen ja jännityksen tunne aivan äärimmäinen. Sydän takoen kuuntelin hiljaisia askeleita käytävällä, kunnes näin Elinan saapuvan paikalle.

Kuljimme kaikessa hiljaisuudessa varoen päästämästä ääntäkään ovelta toiselle, tutkien paikkoja. Harmiksemme kaikki oli lukittuna, jolloin päädyimme suunnitelmalle B varaamalleni ovelle.

"Taitaa olla turhan hyvin suojattu paikka", totesin.

"Entä jos me rikotaan tää?" Elina kysyi osoittaen varaueloskäynnin lukkoa.

Kokeilin taivutella muovilätkää, jonka ideana oli mahdollistaa oven avaaminen sisäpuolelta hätätilanteissa. Se oli melko kovaa tekoa.

"Tulee mekkalaa, onko sulla mitään välineitä?"

Elina penkoi taskujaan, "sytkäri".

Idea iski minuun: aloin kärventää muovilätkää hiljalleen sytyttimen liekillä. Palaneen muovin haju alkoi levitä käytävään. Väänsin samalla kahvasta huomaten kuinka se antoi hiljalleen periksi. Lopulta kuului hiljainen rusahdus, ja ovi aukeni naristen. Jähmetyimme kuuntelemaan kun joku yski jossain kauempana. Yöpartija taisi kuitenkin olla syventyneenä pornolehtiinsä.

"Entäs nyt?" Elina kysyi.

Vilkaisin nopeasti päällämme olleita yövaatteita.

"Piru, me ei näissä päästä pitkälle, eikä päivävaatteitakaan saa tähän aikaan".

Tämä oli paha kohta - ulkona oli oikeasti kylmä tähän aikaan Huhtikuusta!

"Missä on lähin iso roskis?" kysyi Elina.

Pysähdyin miettimään.

"Varmaan jossain sen K-kaupan lähetyvillä, ehkä 500 metriä tästä".

Minua ei lämmittänyt erityisesti idea tonkia roskista, mutta muovin savu alkoi hälvetä ja se varmastikin leviäisi hiljalleen muualle rakennukseen. Hiippailin vielä nopeasti huoneeseeni, otin tämän päiväkirjan kainalooni ja suuntasin takaisin kohti vapautta. Luikimme ovesta ulos yövaatteissa ja aamutossuissa.

Aamun viileys iski melkein välittömästi kun astuimme ulos. Ei auttanut enää kääntyä takaisin, joten pistimme juoksuksi ja katosimme pihan valoista tietä täältä pois reunustaneeseen kuusimetsään.

"Vittu tänne jäätyy", kommentoin vetäen kädet ohuen paidan sisälle. Kuljimme harvassa metsikössä vilkuilleen taaksepäin, josko pakomme olisi huomattu. Urheilupuiston mielisairaala jäi hiljalleen taakse vielä synkkänä meitä ympäröineeseen hämärään. Minua paleli aivan käsittämättömästi ja hengitys höyrysi ilmassa. Silti, tuntui kuin olisin voinu

—

Uhhuh, hitto että säikähdin äsken, olin niin syventynyt tämän kirjoittamiseen, että konduktööri pääsi yllättämään. Elina maksoi kummankin liput ja saimme pienen hätkähdyksen jälkeen palata takaisin nyt jo unettavaksi muuttuneeseen aamun tunnelmaan.

—

Mutta, kuten olin kertomassa, tuntui kuin olisin voinut räjähtää pelkästä vapauden tunteesta! Kävellessä tuli mieleen ihan käsittämättömiä asioita lapsuudesta. Kerrankin Juhan (mun paras kaveri silloin) kanssa päätettiin, että me lähdetään maailmalle, eikä enää ikinä tulla kotiin. Noin tunti kotiintuloajan jälkeen palasimme sitten kotiin, mutta tuo tunti oli ensimmäinen muisto elämässäni todella 'vapaasta' ajasta. Ja tuo tunne oli taas saatu päälle.

Tie päättyi lopulta risteykseen, jonka toisella puolella näkyi K-kauppa. Liikennettä ei juurikaan ollut, joten säntäsimme tien yli kaupan pihalle.

"Kato, UFFE!" huudahti Elina.

Ja toden totta, UFF:n vaatekeräyspiste vain odotti sisällölleen parempia ottajia! Mursimme nopeasti laatikon auki ja veimme pari pussia sen sisältöä metsän laitaan tutkittavaksi.

T-paita .. shortsit .. lasten kengät. Ääh, kaikki tarpeetonta roskaa. Paras löytöni siitä erästä oli lievästi ylikokoinen villapaita, joka haisi pahasti röökille. Meinasin heittää sen ensin pois, mutta viiman purressa vedin sen vastahakoisesti päälle. Seuraavasta satsista löytyi farkut; hieman pienet mutta kärvistellen ne menivät päälle. Elina löysi harvinaisen mauttoman "Me naiset" -collegen ja ruskeat vakosamettihousut, jotka tietävästi olivat viimeksi muodissa 25 vuotta sitten.

Naureskelimme toistemme varusteille aikamme, kunnes viima jälleen muistutti, ettei jalkinepuoli ollut edelleenkään optimaalinen. Elina löysi lopulta itselleen korkokengät (kuka helvetin idiootti lähettää kehitysmaahan korkokengät?!) mutta vaikka levittelimme lopun sisällön pitkin metsää, emme löytäneet mitään, mikä olisi edes joko etäisesti sopinut minulle, tai sitten soveltunut miesten käyttöön. Yhdet lähes jättikokoiset korkokengät löysimme (sanoinko jo, miten typerää on lähettää kehitysmaahan korkokengät? HUHUU?!), mutta ne olisivat vaatineet minulta jo poski- ja huulipunaa.

"Entä nyt?" keskeytti Elina ajatusketjuni huulipunasta.

"Yritetään päästä rautatieasemalle jotenkin", vastasin.

Okei, ja sitten me liftattiin. Siinä yön hämärissä paikallinen faunakin esittäytyi. Elina sen huomasi ensimmäisenä.

"PUPU!" hän huusi hyppien tasajalkaa riemusta. Katsoimme sitten pupun verkkaista loikintaa tien reunassa.

Neljä autoa ehti mennä ohi, kunnes lopulta vanha sininen Saab 96 pysähtyi. Autossa oli ajamassa joku laiha parrakas tyyppi, ja pelkääjän paikalla joku lippispäinen mustissaan.

"Mihi te ootte menos?" kuski kysyi.

"Rautatieasemalle" heitin yrittäen pitää rauhallisen asenteen.

Pääsimme kyytiin. Ei me paljoa juteltu siinä matkan aikana, kuski, Vessala (tai jotain sinnepäin) kirosi vaan Vekaranjärveä ja se toinen, muistaakseni Sorvijärvi, vaan nyökytteli väsyneenä ja tuijotti ulos. Vähän ennen Kouvola se Vessala innostui kertomaan sen auton ostosta.

"Kun ostin tän auton, roikku peruutuspeilissä Wunderbaumi. Revin sen helvettiin sitten. Vähän matkaa kun ajelin, aloin ihmetellä mikä helveti täällä vielä löyhkää. Ajoin bussipysäkille ja katsoin paksiin, siellä oli kolme Wunderbaumia lisää. Kiskoin ne helvettiin", hän selitti.

Asemalla olimme jossain kahden ja kolmen välissä. Elina antoi kuskille viisikymppisen, ja

poistuimme valaistulta alueelta kaikessa hiljaisuudessa. Kävin tutkimassa aikatauluja ja totesin, että seuraava juna lähtisi noin tunnin kuluttua Helsinkiin.

"Mitä me nyt tehdään?" kysyi Elina.

"Lomailaan" heitin piloillani ja ajattelin sen jälkeen asiaa nopeasti vakavammalta kantilta, "toi Helsingin juna menee Riihimäen ohi, siitä pääsee Tampereelle. Tampereella on sellainen paikka kuin Eden, se on semmonen kylpylähotellijuttu".

"Siistii!" huudahti Elina junior melkein hyppien tasajalkaa.

Ja siitä päästään tähän hetkeen. Tässä kirjoittaessani Elina näyttää nukahtaneen. Junassa on itse asiassa aika pirun raukea olo, sillä melkein koko ulkona hyppimisen episodin aikana olin käytännössä katsoen umpijäässä. Aamutoissuista töröttäneet varpaani muistuttivat tästä faktasta eritoten! Ja nälkäkin alkaa olla. Muistelen, että Tampereen asemalla on joku paikka, josta saa jotain roskaruokaa. Toivottavasti se on auki kun saavumme. Tekisi mieli itsekin nukkua, mutta Riihimäki tulee ihan kohta, enkä viitsisi nukkua sen ohi. Edessä nukkuu joku varusmies armeijan vihreät sukat sojottaen käytävälle. Taidan yrittää katsella ulos ja lopetan tähän.

—

Nyt ollaan jo Tampereen junassa. Minulla on muuten hienot bootsit! Hähhähää! Se edessäni nukkunut mortti oli sopivasti varustettu koon 44 jaloilla, joten vaihdoin lipokkaat armeijan bootseihin. Kyllä jätkä varmasti yllättyy herätessään!

Junan lähtöön oli melkein kolme tuntia, joten istuimme aseman kahviossa lämmittelemässä. Paikka oli muutoin melko kuollut. Riemastuin, kun huomasin, että asemalla myytiin pizaa. Täti tiskin takana ei kuitenkaan enää ollut tähän aikaan palvelutuulella:

"Moi, ottasin kinkkupizzan."

"Keittiö on suljettu."

"No kai teillä on jotain ruokaa?"

"On tuolla kai jotain leipiä."

Menin siitä suoraan mitään sanomatta pöytään istumaan. Elina osti ylihintaisen wienerin ja tuli perässä. Minua näykki oikein kunnolla koko homma. Varmaan eniten ärsyttävä asia maailmassa on luvata ensin jotain, sitten tarjota jotain täysin hyödytöntä tilalle ja luulla, että se korvaa jotenkin menetyksen.

"Sori, ikuinen elämä loppui juuri varastosta, otatko puolikkaan pullon vattulimsaa sen sijaan?"

Katselin vähän aikaa, kun Elina mässytti wieneriään. Loisin siitä pari haukkausta itselleni. Toivottavasti en saanut tyttöbakteereita - tiedät kai: munat tippuu, kasvaa tissit.

Lopulta hyppäsimme tähän junaan. Kello on muuten nyt yli aamuseitsemän, joten puuttumisemme on todennäköisesti jo huomattu. Lievä jännityksen tunnelma alkoi tulla päälle jälleen, joskaan tuskin meitä kovin aktiivisesti etsittäisi jo näin kaukaa.

"Mie oon aina pitänyt junista!" kuulutti Elina yllättäen. Siirsin huomioni ohi vilistävästä maisemasta häneen virnistäen. En tiedä mikä junissa oikeastaan oli, mutta pidin pienenä aina Helsingissä käymisestä mummon ja papan kanssa pääasiassa siksi, että saimme aina mennä junalla. Junassa jännitti aina konduktöörin tullessa, mahtoiko lippu löytyä. Minua huvitti hieman myös huomata, että pidin edelleen lippua käsissäni, kunnes se oli näytetty. Kai joku psykologi tai muu hieno herra olisi siitäkin osannut tehdä teorian.

"Lähdetäänkö kävelemään?" kysyin. Elina oli jo menossa.

Kello oli jotain hieman kahdeksan jälkeen ja juna oli pääasiassa täynnä puolijuppeja ja muuta bisnesporukkaa, ilmeisesti suuntana Tampere tai Jyväskylä. Elina oli enemmän kuin huvittava

näky kävellessään liioitelluin, mutta kevyen oloisine askelineen. Korkokengissä. Katsellessani ulos mietin, mitähän ihmettä me oikein tulisimme saavuttamaan tällä reissulla? Olisikohan tämä tulikokeen siinä, että osaisin tehdä kerrankin elämässä jotain hauskaa? En tiedä.

Päädyimme lopulta viimeiseen vaunuun ja katselimme junan menoa takaikkunasta. En tiedä mikä minussa on vialla, mutta jonkin tuollaisen näyn näkeminen tuo minulle aina syvällisiä mieleen.

Raiteet näin tästä näkökulmasta toivat mieleen, kuinka elämäkin oli kuin jatkuvasti täydessä vauhdissa oleva juna, matkalla jonnekin, ilman välipysähdyksiä. Ja ainakin minun kohdallani määränpää alkoi kaiketi näkyä jossain horisontissa. Ääh. Meinasin palata taas haikkeisiin tunnelmiin. Mutta ei nyt. Nyt ei voi. Olkoot, jatkan myöhemmin.

—

Kello on nyt jotain kymmenen jälkeen. Ja paljon onkin tapahtunut, istuskelen parhaillani sängyllä ja kuuntelen, miten huoneen ohi juoksee ilmeisesti viereisen huoneen pennut. Ainiin, olemme nyt perillä ja hotellissa.

Tulimme Tamperele lopulta. Rautatie-asemalla oli pizzeria, mutta se ei ollut tietenkään auki. Helveti, nyt alkaa olla jo oikeasti hetki, jolloin ketarat alkavat pian osoittaa kattoon. En ollut tähän mennessä syönyt kuin pari haukkausta wieneristä - siitä, missä oli niitä tyttöbakteereita! Siinä asemalla tuli joku spurgun näköinen tyyppi hoonolla soomella kerjäämään kolikoita. Elina antoi sille lopulta satasen, ja se jätkä oli sen näköinen, kuin olisi voittanut lotossa! "Kiiitos theille!" se huusi onnessaan ja kirmasi aseman vieressä olevaan baariin. Sano se tosin, että se tarvitsee rahat ruokaan.

Otimme taksin ja lähdimme sitten matkaan. Kuten olin jo Kouvolan asemalla päättänyt, kohteemme oli Nokialla, Tampereen vieressä ja siellä kylpylähotelli Eden, osuvasti.

Siinä ajaessa taksikuski selitteli meille kaikkia juttuja Tampereesta. Yhdessä kohdassa oli sellainen ihan helvetin korkea torni, sellainen rakennustelineen näköinen ja mökki siellä päällä. Oli kuulemma haulien tekoon - sieltä kaadettiin kuumaa lyijyä joskus alas, ja siitä sitten tuli hauleja. Kuulimme myös, että Näsinneulan huipulla on sellainen valosysteemi, jossa on joko keltaisia tai vihreitä raitoja, jotka kertovat onko tulossa sade.

Taksi kurvasi lopulta Edenin pihaan ja lampsimme sisälle. Siinä tiskillä ollut tyyppi antoi meille aluksi hieman pahan silmän, sillä olimme edelleen melko räjähtäneen näköisiä. Antoi se lopulta meille huoneen, tosin alkoi valittaa, että "älkää sitten juoko minibaarista jos teillä ei ole varaa". Siis mitä helvettiä?! Jos olisin voinut, olisin antanut häiskälle saman tien vuoden asiakaspalvelupalkinnon. Palikka. Tuli mieleen, että oltiin Turussa.

Niin, ja siitä pääsemmekin nykyhetkeen. Täällä sai uida niin paljon kuin halusi. Elina tuossa sovittaakin jo kylpytakkia päälle, joten me taidamme nyt lähteä pulikoimaan.

—

Uhhuijaah, kylläpä me sitten jaksettiinkin lotrata vedessä. Paikassa oli pesuhuoneessa normaali sauna, ja sitten sellanen turkkilainen höyrysauna, jossa oli sekä miehet että naiset. Hieman alkoi jännittää, jos joku näkisi vehkeeni siellä! Onneksi ei nähnyt. Altaita oli useampi, sekä ulkoallas. Kerran tunnissa iso allas sai keinotekoisien aallokon. Kesti hetken aikaa, ennen kuin keksimme miten siitä sai parhaat kiksit irti: Varustauduimme kumpikin useammalla sellaisella kellukkeella, joilla pentuna opeteltiin uimaan. Sitten vain kelluimme siellä aalloissa! Vesi oli trooppisen lämmintä ja paikka oli muutenkin siisti. Pirun asiallista.

Laskimme moneen otteeseen isosta vesiliukumäestä niin kovaa kuin pääsi. Kävimme myös ulkoaltaassa, jonka pohjassa oli jotain tavaraa. En ilman uimalaseja nähnyt mitä se oli, mutta täytyy koittaa ostaa lasit niin näkee.

Olen ihan varma, etten olisi saanut tästä paikasta läheskään niin hyviä kiksejä, kuin Elinan kanssa. Elina junior oli jotenkin niin ... viaton ja rajaton, että jaksoi joka kerta kirkua riemuissaan vesiliukumäessä. Tämä jotenkin vapautti minutkin päästämään irti niistä rajoista,

joita meille hiljaisesti sanellaan. Tiedät kai; jos sinulla on hauskaa, älä vaan näytä sitä kenellekään. Paskaa tuollainen, sanon minä!

Kuitenkin, nyt on aika valmis olo, ja kello on melkein kahdenkymmenen tienoilla. Täytyy kai vielä metsästä jotain iltapalaa ja mennä nukkumaan. On ollut niin pirun pitkä päivä.

Tiistai, 9. huhtikuuta 1996

11. Sarjakuvasyndrooma

"Perseestä olemisen kemialla .. ja jääpaloja"

Eilen ei kai tapahtunut loppuillasta mitään ihmeellistä. Olin ihan ammuttu ja nukuin melkein heti, en edes syönyt mitään. Elina katseli telkkaria vielä, mutta taisi sammua aika äkkiä. Heräsin siihen, että Elina luki päivän lehteä melko rajuin ottein, oletettavastikin juniori vauhdissa. Sain lopulta lehden tutkittavaksi, kaivaen siitä sarjakuvat esille.

Ihan vieras lehti, mutta tutut sarjakuvat. siinä lukiessani tajusin viimein jotain. Se jokin täytti koko tajuntani turhuudellaan.

"Kuule", aloitin, "oletko ikinä kuullut sarjakuvasyndroomasta?"

Elina näytti olevan nyt seniori.

"En", hän vastasi.

"Se on sitä, kun lehdessä on sarjakuvien lopussa aina yksi sarjakuva, joka on perseestä. Se on niin paska, ettei sitä kärsi lukea. Se on aivan idiooteille, eikä voi ymmärtää, mitä se siinä tekee. Se vain odottaa siellä, että pääsee pilaamaan koko lukunautintosi. Vihaat sitä. Silti luet sen. Helvetti."

"Mikä siinä sitten on?"

"Rasmus nalle"

Elina naurahti huvittuneena, mutta kiinnitti sitten huomionsa näkymään ikkunasta ulos.

Täytyy vissiin mennä aamiaiselle.

—

Kello on nyt kymmenen tienoilla. Kävimme ohimennen paikassa olleessa pienessä kaupassa. Ostin itselleni viimein (Elinan rahoilla, köh!) kunnollisen paidan. Ne farkut oli ihan OK oikeastaan. Ja bootsit olivat hyvät kanssa! Ostin myös uimalasit. Nyt mennään pulikoimaan taas!

—

HYI HELVETTI!

Okei, me mentiin sitten uimaan ja nyt molemmilla oli uimalasit. Tietysti menimme sinne ulkoaltaaseen (joka oli lämmitetty muuten!). Ja sukelsin sitten katsomaan, mitä siellä pohjalla oli.

Ennen kuin se kuva ehti päästä tajuntaani, olin jo järkyttynyt. JOKU HELVETTI OLI VÄÄNTÄNYT SINNE SELLAISET PASKAT, ETTÄ ALTA POIS! Siis hyi helvetti, että tulín sieltä altaasta nopeasti ylös. Joku saatana pusannut boovat sinne helvetin julkiseen altaaseen. Hinkkasin itseäni suihkussa saippualla varmaan tunnin. Mietin samalla, kuinkahan moni kusee altaaseen. Itseasiassa mietin tätä myöhemmin ääneen, ja Elina sanoi, että tytöt kusee mielellään altaaseen. En ikinä mene altaaseen, jossa on ollut tyttöjä. Hyi.

—

Kello on nyt jotain kuudentoista tietämällä, ja tulimme juuri syömästä. Katselin, että täällä on jossain pohjakerroksessa keilarata. Otimme ja menimme sitten hissillä kellarikerrokseen ja jessus mikä paikka löytyi! Useampi klassikko videopeli, melko iso minigolfsimulaattori ja sitten se keilarata. Keilarata tosin tarvitsi jotain poletteja, täytyy koittaa etsiä.

—

Uhhuijaah, nyt on ollut taas päivällä mittaa. Niitä poletteja sai ostaa siitä vastaanoton tiskiltä, ja Elina junior osti niitä satasella. Kiva katsoa, kun joku tulee kakolaan useampi tonni

käteistä mukanaan. Kuitenkin, menimme sitten keilaamaan, ja helvetti, että se oli siistiä! Ne keilat olivat sellaisilla naruilla kiinni, ja aina kun niitä kaatoi, kone nosti ne "kaatuneet" ylös. Loppujen lopuksi sain käteeni rakon, eikä enää kärsinyt sitä lajia.

Koitimme myös sitä minigolfia. Minigolfpeli oli sellainen noin 8 metriä pitkä kenttä, joka oli etuosaa lukuun ottamatta lasin alla. Pallon pystyi lyömään siitä ulkoa sisälle, ja se piti saada kerralla sisään. Kentän alla oli ilmeisesti moottoreita, jotka kallistelivat kentän eri osia niin, että siitä tuli erilaisia ratoja. Pirun siisti viritys, paitsi, että se söi rahat, eikä antanut peliä!

Pelasimme sitten Road Riot 4WD:tä, joka on semmonen ajopeli, kahden istuttava. Ei voi ymmärtää, miten hauskaa nämä päivät ovat olleet. En ole tarkemmin ajatellen elämässäni nauttinut koskaan oikein mistään, nyt yllättäen saan ilon irti uimisesta, videopeleistä ja silleen. Tuntuu, kuin mielialani olisi jotenkin nousemassa ylöspäin. Virnuilinkin taas.

—

Nyt on kyllä jo seuraava päivä, mutta pitää kertoa vielä mitä illemmalla kävi. Ajelimme hissillä ihan ajelemisen riemusta ylös alas, kunnes päädyimme ylimpään kerrokseen. Siellä oli semmonen paikka, jossa oli lattia paksua lasia, ja sieltä näki koko allasosaston. Nyt illalla siellä oli valoshow pystyssä vaikka se ei enää ollut aukikaan. Jotenkin se tunnelma kun sitä katsottiin, oli ihan käsittämätön. Siinä vaan mahallaan lattialla ja tuijoteltiin.

Palatessa käytävälle huomasimme, että ylimmässä kerroksessa oli ilmainen jääpalakone. Mitäkö me teimme ilmaisella jääpalakoneella? Otimme kummatkin mukilliset jäätä, ja aloitimme välittömästi jääpalasodan! Viskoimme toisiamme ja kaikkea muuta jäärouheella, kunnes joku pappi tuli valittamaan, että me joudumme vielä maksamaan siivouksen. Ei se ollut edes mikään työntekijä siellä, sellainen valittajapappi vaan, joita menee neljätoista tusinaan. Heittelimme sitä pappiakin ja painuimme sitten hissillä kellarikerrokseen.

Siellä idea iski yllättäen! Me alettiin pelata minigolfia jääpaloilla! Löimme varmaan toista kymmentä isoa jääpalaa koneeseen ja häivyimme paikalta, ennen kuin savu alkoi nousta. Hähhähää!

Ja nyt öitä.

Keskiviikko, 10. huhtikuuta 1996

21. Uudelleenarvioitu elämä

"Äärimmäinen vastaus .. ja muita hämääriä juttuja"

No, okei. Ei se eilinen siihen loppunut. Elina katseli telkkaria, ja minä yritin nukkua, mutta se pappa alkoi rassata. Olin suuntaamassa ulos, kun Elina kiinnostui mitä meinasin. Se tuli lopulta mukaan.

Menin katutasolle, jossa oli vastaanottotiski ja semmonen automaatti, mistä sai ostettua kaikkea. Pistin rahaa sisään, ja sitten se minibaarista valittanut tyyppi tuli siihen norkoilemaan.

"Enkö saa ees kortsui ostaa rauhassa?" huusin sille. Se meni ihan noloksi ja painui jonnekin takahuoneeseen.

Ostin siitä automaatista hammastahnaa ja menttiin sitten sinne, mistä se pappa oli tullut valittamaan, ja piirrettiin sillä hammastahnalla siihen kokolattiamattoon iso kyrpä! Toivottavasti viesti meni perille.

—

Kello oli melkein 12 kun heräsin. Helvetti, että oli ahdistunut olo. Se robottikoirauni toistui jälleen, paljon pahempana tällä kertaa. Miksen nyt voinut herätä säpsähtäen painajaisesta, kuten elokuvissa? Joudun yleensä katsomaan painajaiset loppuun, viimeistä sydämenlyöntiä myöten. Miksen voisi vain olla näkemättä unia ollenkaan? Helvetti.

Elina, ilmeisesti senior, luki lehteä nyt sivistyneemmän oloisesti. Lehden etusivulta osui silmiini joku pyörätuolissa ollut tyyppi, josta oli tehty iso juttu. Kiskoin sen lehden osan itselleni tutkittavaksi.

Elina kiinnostui siitä, mitä luin.

"Kato nyt, tässä on hirveesti juttuu jostain tyypistä, joka on katkassu molemmat jalkansa, ja sitten se on ollu pyörätuolissa pitkään. Sitten se selittää tässä, miten nyt uudelleen kävelemään opettelu on sille niin iso asia ja tollasta. Aatteleeko toi yhtään, miltä toi kuulostaa muista? Siis aattele, melkein kolmekymppinen jätkä selittää siitä, miten se opettelee kävelemään?! Joo, kyllä muut varmaan nyökyttelee kohteliaasti sanoen 'joo-joo, se on hienoa', mutta ei se niitä kiinnosta. Toisten vastoinikäymiset eivät kiinnosta kuin niitä, joiden omat asiat saattavat häiriintyä siitä hommasta."

Elina kuunteli vuodatustani puoliksi ajatuksissaan, ja vastasi sitten, "eikö tuolla Urheilupuistossa ollut loppujen lopuksi ihan sama? Ekaan kun tuut sinne, oot niinku 'vittu nyt mä oon kakolassa, millää ei oo enää mitää väliä', sitte myöhemmin ne selittää kaikkee, et alat nähdä, että elämäs on aika paljon kaikkee mikä ei oo menny pilalle, ja et se on vaa muiden typerii mielipiteit, et kakola ois joku häpeä".

Jäin miettimään tuota hetkeksi. "Mutta mielisairaalassa olo on vähän toisenlaista, siellä pitää järjestellä asioita uusiksi, että ylipäättänsä pärjää missään ja sillee. Täytyy kattoo niit asioita uusiksi, korjata jotenkin mittakaavat miltä ne asiat näkyy. Ehkä kaikki on mittakaavavirhettä?"

Elinaa hymyilytti, "42" hän sanoi viimein.

—

Iltapäivän puolella jossain ollaan. Kävimme pulikoimassa altaissa, mutta en saanut enää niin hyvää tunnelmaa kuten viimeksi. Minua veti todellisuuteen takaisin tunne siitä, että jäisimme kiinni. Etsittiinköhän meitä edes? Yritin selittää tästä Elinallekin, mutta se oli nyt juniori, eikä halunnut ymmärtää. Se halusi vaan, että oltaisiin oltu iloisia ja naurettu, mutta nyt minua alkoi taas häiritä mahdollisuus siitä, että joutuisimme takaisin lukkojen taakse. Ärsyttävää. Ja ne robottikoirat kiusasivat taas heti, kun vaivuin ajatuksiini.

Illalla on disko. En tiedä viitsinkö mennä.

—

Jessus kun on taas poikki tältä päivältä. Väsyttää niin helvetisti, ettei jaksakaan kauheasti enää kirjoittaa, mutta kuitenkin. Me mentiin sinne diskoon, hypittiin ja pompittiin siellä. Sitten joku muija yritti iskeä minut, mutta Elina käyttäytyi niin oudosti, että se muija häipyi. En tiedä kenen tappioksi se meni. Olkoot tältä päivältä. Öitä.

Torstai, 11. huhtikuuta 1996

24. Mitä lapsi kestää?

"Ei mitään, kaiken, mitä väliä?"

Syvä huokaus, jälleen aamu. En nähnyt varsinaisesti painajaisia, mutta ei voi sanoa, etteikö uni olisi ollut epämiellyttävä. Siinä unessa meidät saatiin kiinni. Ei mitään jahtaamista tai mitään sellaista normaalin painajaisen tyyliä, vaan Vartiainen ja joku toinen tyyppi tulivat vaan kadulla vastaan, taluttaen meidät lopulta autoon. Miten sitä nyt kuvailisi, semmonen haikea, "oli hauskaa, mutta kaiken pitää kai loppua"-fiilistely.

No, kuitenkin.

Heräsimme tänään aika pirun aikaisin, kello oli silloin jotain hieman ennen kahdeksaa. Tämä huone piti luovuttaa kahteentoista mennessä, joten ei viitsinyt ihan viime tippaan jättää. Kävimme loisimassa ilmaiset aamiaiset hotellin ruokasalista, vaikkemme aamiaispakettia edes olleet tilanneet.

"Teidän nimeä ei kyllä löydy listasta", yritti se muija selittää.

"No varmana tilasin ja maksoinkin!" yritin heittää mahdollisimman tuskastuneella äänellä.

Se antoi meille sitten pöydän ja pyyteli kovasti anteeksi. Huono on työläisen osa tässä maailmassa. Siinä aamiaisella sitten ihmeteltiin, mitä tehtäisiin.

"Otetaan auto, ja ajellaan jonnekin", ehdotti Elina lopulta. Mietin hetken, enkä keksinyt mitään parempaakaan. Ei taida enää ehtiä uimaan tänään. En kyllä haluaisi mennäkään, siellä altaassa on ollut tyttöjä.

Pirullinen haikeuden tunne edelleen yllä. Melkein häiritsevää.

—

Kello on hieman yli neljäntoista nyt. Ollaan junassa kohti Jyväskylää. Huone me luovutettiin jo ennen 12, joten meille jäi paljon aikaa roikkua ja odotella, sillä junat näyttivät olevan aika harvassa. Menimme alakertaan keilaamaan viimeistä kertaa. Siellä joku äijä purki kiroillen sitä minigolfvehjettä, mihin olimme putanneet kasan jäitä. Siitä oli kai päässyt ne toiminnalle tuikitärkeät savut karkuun.

Otimme viimein taksin, jolla saavuimme takaisin Tampereen asemalle. Aseman pihalla nojaili joku parrakas mies valkoiseen VW-pakuun. Siinä junaa odotellessa lähdimme hetken mielojohteesta vaateostoksille. Meillä ei enää sentään ollut niitä Uffesta tongittuja kuteita, vaan hienot Edenin colleget. Olimme tätä ennen polttaneet jo kaiken rahan mitä meillä oli, joten Elina kävi pankkiautomaatin kautta. Siinä vaivihkaa muualle katsellessa vilkaisin automaatin ruutuun. En tiedä laskinko nollat oikein, mutta joko Elinan tilillä oli 70 tai 700 tuhatta markkaa. En ollut ennen ajatellut sen pidemmälle, mutta nyt aloin ymmärtää Elinan saamat joululahjat. Saatanan juppiperheen pentu. Syntynyt kultalusikka perseessä. Ei. Kaksi kultalusikkaa. Kolmas varmaan poikittain. Perkele.

Siinä asemalla kun odoteltiin junaa, minua alkoi häiritä ihan helvetisti se, mistä sanonta "kultalusikka perseessä" on tullut. Elina pyöri asemahallissa leikkien sellaisella automaatilla, josta sai ostaa käyntikortteja. Sitten siinä vieressäni oli joku vanha äijä. Mietin hetken ja kysyin:

"Miksi rikkailla on kultalusikka perseessä?"

Hieman se äijä töllisteli minua. Sitten se sai suunsakin auki.

"Kyllä se taitaa olla 'hopealusikka suussa'. Kai se on sitä rahvaan kieltä, kun aikanaan ylimystö syötti pentujaan hopealusikoin. Siitä sitten alkoivat työläiset sanoa 'se pentu syntyy hopealusikka suussa' ja niin."

Pirun häiritsevää. Minua rassaa, kun joku tietää noin viisaan vastauksen. Olisi ollut paljon siistimpää, jos toi äijä olis vaan sanonu "en tiedä" ja sitten olisin voinut myhäillä tärkeän

näköisenä, kuin olisin tietänyt vastauksen. Aika huonosti sitä olis hajottanut se. Kai?

No, kuitenkin, nyt ollaan junassa kohti Jyväskylää. Miksi ylipäättänsä otin arvoisan päiväkirjani esille, oli ennen edellistä asemaa tapahtunut pieni välikohtaus:

Toisella puolella käytävää edessäni oli junan se kohta, jossa 4 penkkiä on vastakkain. Tässä penkillä istui mummo ja vieressä ilmeisesti noin 4-6 -vuotias lapsenlapsi. Kuinka ollakkaan, siihen tuli sitten ravintolavaunusta melko valmiissa kunnossa, tähän asti viinalle haiseva ukko. Otti ja istui mummon ja pikkupojan vastapäiselle penkille.

Mummo sitten oli siinä ihan kauhuissaan ja tosi vaikean näköinen. Se äijä alkoi sitten selittää sille pojalle jotain tyyliin "ku me oltii sun ikäsii pienenä, me mentii aina joskus kurkkimaa navetan kulmalta, kun tytöt vaihto vaatteita, ja ihmeteltii me pienet pojat, että mikä siellä tytöillä oli hameen alla". Se mummo veti tosi vaikean ilmeen, ja työnsi jotain pehmolelua sille pennulle, selitellen "setä on vähän sillee sairas, älä välitä".

Konduktööri heitti moisen rettelöitsijän kahdella voltilla ja kierteellä seuraavalla asemalla pihalle, ja mummo sitten siinä vaikeana selitteli vielä jotain. Hitto kun oli huvittava näky.

—

Elina junior halusi lähteä kävelemään, eikä minulla ollut mitään sitä vastaan. Siinä me käveltiin pitkin vaunuja, kunnes ravintolavaunussa tapahtui ilmeisesti persoonanmuutos, ja Elina halusi teetä ja istua juttelemaan. Okei, siihen me sitten jäätiin. Ruvettiin sitten puhumaan tapahtuneesta.

"Jännä juttu, miten aikuisilla on jotenkin realiteetit pielessä", aloitin.

"Me ollaan aikuisia", korjasi Elina salakavalasti piikittäen ja veti minut hetkeksi hämilleni.

"No kuitenkin. Sillee ku aattelet, että esimerkiksi kaikki jenkkiläiset hihhulit näkee aina kaikkia ihan ihme pornoviittauksia jossain Disneyn jutuissa. Joskus ei voi edes käsittää, miten pielessä täytyy maailma olla, että joku edes viitsii ajatella niitä piirrettyjä sellaisessa valossa", avasin.

"Se onkin oikeastaan huvittava näkökulma", Elina Senior aloitti, "sillä ajattele vaikka esimerkiksi alastomuutta. Oletetaan, että lapsi, vaikka 4-vuotias yllättää isin ja äidin alasti sängystä. Näiden hihhulien mukaan sen nuoruus on ihan tärvätty. Mutta kun pysähtyy miettimään, niin mitä siinä oikeastaan on edes käynyt? Ei yhtään mitään. Ei sillä lapsella ole käsitystä asioista samalla 'likaisella' näkökulmalla kuin aikuisena. Siihen heittävät jotain tyyliin 'isi ja äiti vaihtoivat vain vaatteita' ja tilanne pelastettu."

—

Olemme nyt melko isolla huoltoasemalla, jossain Parkanon tienoilla. Mitäkö me täällä sitten teemme? Se onkin hyvä kysymys. No, siinä kävi aika pitkälti näin:

Kun tulimme Jyväskylään, siinä asemalla tuli joku häiskä kysymään kelloa. Kun kerroin ajan, se vaan sano "aha" ja käveli pois. Totesin ääneen, että tuo on jo toinen turkulainen tällä reissulla. Elina senior veti siitä kokonaisen pussin herneitä nenään, ja alkoi valittaa siitä, miten mollasin Turku. Kinasimme sitten naamat punaisena rautatieasemalla, huutaen toisillemme minkä kurkusta lähti. Ei meillä mitään hyviä syitä nyt näin jälkeinpäin ajatellen ollut, sellaista tyypillistä stereotypointia.

No kun huudettiin siinä, niin tuli joku VR:n ukko ja alkoi sitten motkottaa, että meidän pitäisi painua helvettiin siitä asemalta. Juuri siinä kohtia olin esittänyt mielipiteen, että joka ainoa mulkku, joka tällä reissulla oli tullut vastaan, oli varmasti Turusta. Elina huusi, että en varmasti voi todistaa sitä. Ja siinä kun se äijä alkoi huutaa meidän kanssa yhtä kovaan ääneen, kysyin siltä yllättäen:

"Hei, mistä sie oot kotosin?"

"Turust", se vastasi hölmistyneenä.

Syntyi aika kiusallinen hiljaisuus.

"VITTU EI VARMASTI OO KAIKKI TURKULAISET MULKKUI!" aloitti Elina huutamisen.

Tämä käänsi hyvin katseita melko väkirikkaalla paikalla. VR:n ukko katsoi meitä ihan hölmönä.

"NO KATOTAANKO?" huusin takaisin.

"NO KATOTAAN!"

Okei, ja sitten päätimme mennä Turkuun katsomaan, onko turkulaiset mulkkuja. Tietysti kun karttaa katsoo, olisimme päässeet suurempaa reittiä Tampereelta, mutta se ei ole asian ydin nyt.

Kun pahimmat vihan puuskat olivat laantuneet, heräsi toinen kysymys.

"Millä me mennään sinne?" kysyi Elina senior. Katselin ympärilleni, ja sitten idea iski minuun.

"Varastetaan auto!"

Elina ei meinannut uskoa korviaan.

"Varastetaan auto?"

"Varastetaan auto."

"Ööh .. Ok?"

"Ok."

Ja sitten me varastettiin auto. Ja kysyt miten se pääsi tapahtumaan? Kävelimme lähimpään tavarataloon ja ostimme kaikki tiirikkasarjat mitä löytyi. Ostimme lisäksi kinkkuvoileipiä ja pullon Pepsiä.

"Pepsi on kusta" kommentoin.

"Eikä ole!" kivahti Elina takaisin.

"Kusipäät juo Pepsiä!", vastasin tahallani härnäten.

"EIKÄ VARMASTI JUO!"

"TURKULAISET JUO PEPSIÄ!"

Ja sitten Elina ei enää halunnut keskustella asiasta. Lisäsin listaan, että tulemme tarkastamaan myös, juovatko turkulaiset Pepsiä. Ostimme muutaman pullon ihan sitä tarkoitusta varten.

Palasimme sitten siihen aseman läheisyyteen, jossa oli sopivasti parkissa autoja. Ilta alkoi hiljalleen tulla päälle, joten aseman ympäristö alkoi hiljetä .. vähän. Piru kun alkoi jännittää, sellainen tunne ihan kun pentuna jouluna bugeloa odotellessa. Pyörimme siinä muovikasseinemme, eikä kukaan tuntunut välittävän. Katselimme läpi, millaisia autoja siinä oli tyrkyllä. Pari uudempaa marsua, niissä oli ihan varmasti hälyttimet. Jokunen vanhahko teinirassi-hajota ja Fiat.

"Fiat: petojen sukua: susi jo syntyessään", kommentoi Elina.

Paria minuuttia myöhemmin olimme jo Fiatissa sisällä ja kuulin jo melkein jonkun huutavan "MITÄ TE TEETTE MUN AUTOLLE?!" mutta ei. Rassasimme tarpeeksi kauan virtalukkoa ja saimme Fiatin käyntiin. Kurvasimme kiireen vilkkaa ulos Jyväskylän torstai-illasta kohti uusia seikkailuita™.

Josta pääsemmekin tähän. Ajoimme Keuruun, Virtojen ja Kihniön ohi, kunnes saavuimme viimein Parkanoon. Nyt kello on kyllä jo torkkua yli uni, mutta paikkakunta ei vaikuta tarpeeksi isolta, että sieltä löytyisi hotellia. Annoimme olla, päätimme nukkua autossa. Onneksi Fiatista sai veivattua etupenkit melko takaviistoon. Se tästä päivästä.

Perjantai, 12. huhtikuuta 1996

4. Vanhojen kunnioitus

"Sitä keittoa syö, miten petaa"

Aamu alkoi ihan pirun ankeana. Syötiin ne Jyväskylästä ostetut kinkkuleivätkin jo aikoja sitten. Oli nälkä. Vakavasti. Yritettiin sitten pyöriä Parkanon keskustassa, mutta ei sieltä mitään löytynyt. Bensaa ostettiin autoon ja siihen se jäi.

Siinä vielä paikallaan ollessa olimme jo huomanneet, että autossa oli ilmeisesti ihan hyvälaatuinen CD-soitin, varmaan arvokkaampi kuin itse auto. Matkan aikana Elina onnistui viimein murtamaan hansikaslokeron, jolloin saimme auton omistajan CD-kokoelman tutkittavaksi.

- Anita Hirvonen
- Jari Sillanpää
- Katri Helena

En meinannut pysyä enää tiellä Elinan luetellessa yhä järkyttävämpään suuntaan menevää CD-kokoelmaa. Mahtaa joku alipalkattu kaupungin työläinen ilahtua, sillä jossain Parkanon ja Ikaalisen välillä on nyt hyvä kokoelma edellä mainittujen CD:itä tien poskessa. Väänsin sitten radion auki kuullakseni yhden suosikkiohjelmani olevan lopussa.

"...alan hittikappale Stigma. Tuplaplatinaa myynyt kappale on yksi parhaiten myyneistä singlejulkaisuista Suomessa", selitti DJ.

Pysähdyimme viimein vähän isomman huoltoasemakompleksin kohdalla kahville ja katsomaan, josko tilanteen saisi korjattua. Kävin siinä ohimennen kusikatolla ja signeerasin vessan seinään 'TA-1996'.

Ostimme myös vihdoinkin sylikaupallisen Oikeaa Musiikkia. Ja sitten ollaankin oikeastaan tässä hetkessä. Minua muuten jännitti aika helvetisti aamulla, onko kytät siinä ulkona koputtelemassa ikkunaan, mutta ainakaan vielä ei ole mitään reaktioita näkynyt. Elina on huusissa tällä hetkellä ja olen itse pläräillyt läpi kummatkin lööppilehdet. En ole löytänyt meistä pienintäkään uutista, joten meitä ei taida kukaan onneksi muistaa. Päivä on muuten tosi komea, lunta ei näy oikein missään ja aurinko paistaa ihan täysillä. Ilma on hieman vilakka, mutta ajaessa on jo ihan täysi kesäkeli- ja tunnelma.

—

Hurraa, Turku! Olemme nyt viimein saapuneet Turkuun, ja hävitettyämme auton siirtyneet turvallisesti Kebab-mestan suojiin. Paikan nimi näyttää olevan Jalasen Kebab. Täytyy muuten sanoa, että oli ihan käsittämättömän vapaat tunnelmat, kun ajettiin auringon paisteessa stereot kaakossa sitä spagettikattilaa. Pitkästä aikaa ihan omasta tahdosta hymyilin leveästi aurinkolasit päässä ja painoin tallan tiskiini. Talla tiskissä tässä tapauksessa tarkoitti hieman alle 110 kilometriä tunnissa.

Vammala, Huittinen, Vampula (yritimme pysähtyä sinne, mutta kaikki kebab-paikat olivat konkurssissa!), Oripää, Aura ja lopulta Turku. Olisin melkein voinut huutaa ohittaville mersuille ikkunasta "ELÄMÄ ON IHAN VITUN SIISTIÄ!", niin helvetin hyvät tunnelmat oli päällä. Arvasin, etten tule katumaan tätä reissua!

No, kuitenkin, olemme nyt perillä, eikä paikallisen väestön ahdistelun lisäksi ole sen kummempia suunnitelmia jatkosta. Toivottavasti tämä ei pääty tänne. Oho, nyt tulee pizza, täytyy lopettaa. Elina tilasi paikan erikoisuuden, Kebab tuplalihalla.

—

Jessus mikä päivä! Kello näyttää olevan jossain 17:30 tienoilla ja meillä on kohta lähtö edessä (kerron kohta lisää), mutta nyt täytyy kyllä kertoa alkupäivästä tarkemmin.

No, me päätettiin sitten lähteä kävelemään pitkin Turkuja, eikä siellä porukka nyt mitenkään niin ihmeellistä ollut. Kun emme oikein saaneet tulosta, otimme Pepsi-pullot mukaan. Pysäytimme ihan sattuman varaisesti ihmisiä kadulla, suunnilleen seuraavalla menestyksellä:

"Hei moi, ootko turkulainen?"

"Joo"

"Ota Pepsiä!"

Muutama antoi aika pahan mulkaisun, mutta saimme neljä pulloa menemään. Sitten me naurettiin vähän matkan päässä ihan hysteerisinä, kun ne poloiset miettivät, olivatko joutuneet piilokameraan tai johonkin.

Kun se vitsi vanheni, aloimme harhailla pitkin paikkaa etsien jotain uutta viihdykettä. Sitten muistimme, että täällähän on satama! Otimme sitten taksin, ja ajoimme komeasti tutkimaan tilannetta. Siinä katseltiin isoja laivoja ja hiljalleen ajatus alkoi kypsyä. Elina sen sanoi ensin.

"Mennään Ruotsiin."

Käännyin katsomaan häntä hölmistyneenä.

"Ruotsiin?"

"Tultiinhan me Turkuunkin."

Hyvä pointti. Kävimme ostamassa liput. Siinä kahviossa me sitten istuskeltiin, odotellen että laivaan alkaisi päästä sisälle.

"Oisitko uskonu viikko sitten, että elämässä voi oikeasti olla hauskaa?" esitin lopulta vakavan kysymyksen. Elina oli uppoutunut jonnekin kahvikupin syvyykseen tuijotuksellaan, enkä halunnut vääntää väkisin keskustelua.

Mutta, nyt siis ollaan parhaillaan odottelemassa, että pääsisi laivaan sisälle. Tiedä sitten, junien lisäksi pidin todella paljon laivoista, oikeastaan näistä risteilijöistä erityisesti. Vaikka joka ikinen kerta mainoksen aiheesta nähdessäni halusinkin piikittää sitä, ettei laiva **TODELLAKAAN** ollut täynnä iloisia ja toisilleen hymyileviä ihmisiä, oli siinä jotain niin helvetin puoleensa vetävää.

Plääh, jaarittelen taas turhaa sivujen täytettä, taidan pistää kynän pois nyt.

—

19:30 ja laivalla! Laiva lähti tasan 18:00, ja ehdimme käydä jo syömässäkin tässä, ennen kuin varsinainen ohjelma edes pääsee täällä alkamaan. Kumma juttu, hytissä on seinällä kello, joka on juuttunut aikaan 23:04. Olipa muuten harvinainen tempaus sinänsä, sillä normaalisti laivalla ei kyllä syöty kuin halvimpia ruokia. Elina mätti kylmästi paalua tiskiinkin ja söimme kalleinta lohta mitä löytyi punaviinikastikkeessa. Siinä aterialla mieleni kuitenkin vaelteli lähistöllä olleen McDonaldsin suuntaan, en kaiketi ole oikein gourmet-ruuan ystävä. Syömään tullessa kuitenkin tapahtui jotain, joka herätti ruokapöytäkeskustelun.

Tämä paikka toimi periaatteella, että jonotimme siinä melko pitkään vuoroamme täpötäyteen ravintolaan. Siinä takana oli sitten vanha pariskunta, haarukoin iät nopeasti jonnekin 60-80 välille. Kun viimein vuoromme tuli, alkoi takaa kuulua jotain marinaa:

"Kyllä tämä on niin hävytöntä nykyisin, vanhat ihmiset saavat seistä täällä kun nuorisoa palvellaan". Ikävä kyllä, saimme kuulla myös "Toista se oli minun aikana", sekä "minä silloin nuorempana kyllä olisin tarjonnut vanhemmille ihmisille paikkaa".

Purin hammasta, enkä noteerannut itkuvirttä, mutta keskustelua tämä silti herätti loppujen lopuksi.

"Ollaanko me muka sitten niin vituillaan?" kysyin Elina seniorilta kesken ruuan. Hän tuijotteli jonnekin mietteliäänä hetken, avaten sitten keskustelun toisen puolen.

"Vähän hankala juttu, ihminen kun on siitä eriskummallinen otus, ettei se oikeastaan vaadi mitään tiettyä elämisen standardia. Se voi olla ihan yhtä onnellinen tai onneton niin köyhänä keppikerjäläisenä kuin ylikkaana porhonakin. Näkökulman muuttaa vain se, että teet siirroksen statuksesta toiseen."

"Miten se liittyy tähän?"

"Sama näkökulmahomma. Okei, nyt eläkkeellä oleva ikäluokka on taistellut sodat ja muut,

joten niillä on se näkökulmaero vapaan ja vallatun maan puolesta. Mutta meillä ei, joten me näemme nämä jatkuvat vaateet 'vanhojen kunnioituksesta' pääasiassa päin näköä vittuiluna. Nyt kun tämä sukupolvi syntyi, sille on ollut aina tasaista alusta alkaen. Sitten tuli lamakausi ja muut, yhteiskunnan tuki katosi alta, täällä on pirun hankala pysyä elossa omillaan. Ja siinä kun me taistelemme pankkilainojen ja muiden kanssa pahasti stressaantuneena, suutumme, kun saamme kuulla muistutuksen siitä, kuinka tätä maata puolustettiin verellä ja että meidän pitäisi vielä olla kiitollisia tästä."

"Okei, mitä sitten ajat takaa, kuka on oikeassa?"

"Ei kukaan. Ihminen osaa sopeutua ja luoda itselleen kurjuuden missä tahansa olosuhteissa. Olisimme yhtä onnettomia neuvostovallan alla, jos meillä ei olisi mitään kontekstia asiasta. Taas maata puolustanut sukupolvi ei enää näe, mihin sitä verellä puolustettua maata viedään. Itseasiassa on hämmästyttävää, etteivät he kapinoid julkisesti valtiiovallan jatkuvia eläkeleikkauksia ja muita vastaan."

Hitto kun vihaan tällaisia aiheita. Siis ne on justiin tätä, että kun sinut on hakattu maahan, tulee joku sanomaan että "ole onnellinen, että sinulla on maa jossa olla hakattuna". Syvä huokaus. Nyt on taas niin maassa olevat tunnelmat, että tekisi melkein mieli itkeä. Ja joku varmaan ajattelee, että se olisi ihan oikein minulle. OLEN IHAN VITUN ONNELLINEN, ETTÄ SAAN KUOLLA NÄIN MUKAVASSA MAASSA!

Lauantai, 13. huhtikuuta 1996

23. Koulukiusaaminen

"Olkoot"

Ei voi käsittää, miten olin maissa eilen illasta. Menin ottamaan viinaa taas pitkästä ajasta ja kuten tavallista, aloin angstata kaikille, jotka erehtyivät 10 metrin päähän minusta. Okei, hävettää nyt ihan saatanasti, tosin tällä hetkellä on ihan pirun tuskaa kirjoittaa, kun sydämen lyönnit tuntuvat päässä kuin vasaran iskut. Pirun outo olo sinänsä, jostain syystä en oikeastaan 'nauti' siitä, että olen maissa. Normaalisti se masentava olotila oli jotenkin myös rentouttava, joku sanoi ilmiötä aikanaan EVVK-ilmiöksi, armeijan mukaan.

Makasin siinä ylipöydällä sängyllä tuijottaen kattoon. Laivan koneet eivät käyneet enää, vaikkakin muut äänet kantautuivat käytävältä hyttiin. Oletin Elinan nukkuvan siinä viereisellä sängyllä, mutta se oli yllätyksekseni tyhjä. Raahauduin peilin eteen ja katselin sitä lakanan valkeaa naamaa, jonka ainoa väri huulten lisäksi olivat tummat rajat silmien ympärillä. Silmiini osui välittömästi siinä pöydällä ollut karkki, jonka söin välittömästi aamiaiseksi.

Juhlatunnelmat. Kertakaikkiaan.

—

Taisin nukkua siihen vielä vähäksi ajaksi uusiksi. Tätä ennen kun tuli nukuttua melko huonosti siellä Fiatin romussa. Päätä särki ihan helvetisti, mutta yritin vaan nousta väkisin ylös ja jäin istumaan sängyn reunalle. Yhdellä hönkähäällä olisi todennäköisesti voinut tappaa, eikä minulla ollut edes hammasharjaa. Pitää yrittää kehittää sellainen jostain.

Äh, ei meinaa saada mitään aikaiseksi, tuntuu kuin persus olisi liimattu nyt tähän penkille, kirjoittelen edelleen tässä peilin edessä, eikä olo salli oikein muuta kuin olla hiljaa ja nauttia päänsärystä.

—

No niin, nyt on kello jossain kahdeksantoista jälkeen ja jalat aivan valmiit kävelemisestä. Elina uittaa itseään äänestä päätellen parhaillaan suihkussa.

Mutta tähän aamuun: sain lopulta tarpeeksi voimia päästä ylös ja suuntasin käytäville harhailemaan. Kaikki liikkeet oli suljettuna, eikä edes yksikään peliautomaatti toiminut. Ei sillä että olisi ollut rahaakaan liikaa. Siinä harhaillessa huomasin myyntiautomaatin, melkein samanlaisen kuin Edenissä. En ollut nähnyt hammasharjaa sitten siitä päivästä, kun laitoksesta lähdimme ja olin harvinaisen tyytyväinen saadessani ostaa sellaisen kätevästi kokoontaitettavan matkakarjan ja tuubin tahnaa siitä automaatista. Okei, tämä oli ensimmäinen hyvä käänne päivässä.

Toinen pääfunktio tänne saapumisessani oli paikallistaa Elina. Siinä kävellessäni tuntui jotenkin, että rajun juhlimisen jälkeen oli palattu arkeen. Siis muiden rajun juhlimisen, minä sain loppuillasta angstikohtauksen ja menin vittuunnuksissani nukkumaan lopulta. Lyhyt punahiuksinen siivooja poisti oksennusta laivan kokolattiamatosta siivouskoneella, jonka kyljessä olleelle firman nimelle, "Äiti ja ämpäri" naureskelin hetken. Tenavat juoksivat rinkiä kiljuen ja muutama satunnainen ihminen katseli suurista ikkunoista Tukholman satamamaisemaa. Kävin nakkaamassa hammasharjan hyttiin ja ostin paluumatkalla automaatista kokiksen. Sitä sitten hörppien kävelin lopulta laivan kannelle.

Piru mitkä näköalat sieltä oli, enkä oikeastaan yllätynyt törmätessäni Elinaan siellä. Hän katseli rennosti kansituolissa löhöten yllä liitäviä lokkeja. Ohimennen ne paskoivat hiljalleen kantta valkoiseksi, enkä voinut kuin palauttaa sen lokki-nimisen laulun mieliin. Ei varmasti tekijä ollut nähnyt tätä sitä säveltäessä!

"Täytyy mennä jossain kohtia maihin", sanoi Elina senior.

"Miksi?"

"Tää risteily toimii niin, että me vaihdetaan laivaa täällä päässä."

"Jaa."

Itseasiassa olo ei ollut sentään enää NIIN paha, joten kävelimme vähin äänin laivalta maihin.

"Okei, nyt ollaan ruotsissa", kommentoin astuessamme terminaalista ulos. Elina ei kommentoinut takaisin. Jatkoimme kävelemistä jonkin matkaa, itseasiassa vähän pidemmänkin ja päädyimme ilmeisestikin keskustaan.

"Pitäisikö paikallisille jutella jotain?" jatkoin.

Elina vilkaisi minuun. Pysäytimme seuraavan vastaan tulleen asukkaan. Sillä oli mukana sellainen ihan tolkkuttoman iso ja tukevan näköinen musta koira.

"Hur mycket kostar ett kilo falukorv?" kysyin aidolla suomimurteella. Tyyppi ei voinut uskoa korviaan.

"Hur mycket kostar ett kilo falukorv?" toistin kysymyksen, mikäli se oli liian vaikea. Ei se tajunnut, päällisteli vaan, manasi kai jotain ja lähti.

"Mitä sä oikein meinasi?" kysyin Elina senior nyt melkein uteliaana.

"Aavistustakaan, tuo on ainoa lause, jonka osaan ruotsiksi."

"Mistä tollasta opit?"

"Jostain vanhasta Pahkasiasta."

No, sitten pyörimme aikamme siellä, Elina halusi väkisin mennä ostoksille ja saimme metsästää aikamme paikkaa, jossa markkoja vaihdettiin kruunuiksi. Ja sitten pyörimme tuskastumiseen asti kaupoissa. No, en kerro siitä enempää, koska se ei minua kiinnostanut.

Kävimme torillakin. Kauppiaat olivat aika aggressiivisia myymään ja huusivat meille kuin vihaisen oloisesti jotain ruotsiksi. Vastailin sitten siihen suomeksi iloisesti nyökytellen tyyliin "kyllä, minulla ei ole housuja" tai "minun täytyy nyt palvoa mystistä karviskelloa". Älä kysy.

Seisoskelimme jonkun patsaan äärellä myöhemmin. Patsas esitti jotain Kaarle-ties-monetta ja Elina kikatti, kun otin patsaan vieressä saman asennon, kuin patsaalla. Siihen sitten ilmestyi jostain joku kakara pilottitakissaan ja huusi jotain. Se tuli ihan siihen viereen rähjäämään, muttei uskaltanut kuitenkaan käydä kiinni. Sillä oli pilotissa rintanappi, jossa luki "sverige åt svenskarna". Mitään kommunikaatiota emme saaneet aikaiseksi, ja se sitten hipsi omia aikojaan jonnekin aikansa meille rähjättyään.

Emme ottaneet kovin vakavasti, koska semmoinen vihainen mölkötys ruotsalaisella murteella oli oikeastaan aika hauskalta kuulostavaa.

Ajattelin selvittää tuon "sverige åt svenskarna" merkityksen myöhemmin.

Siinä kävellessämme lopulta takaisin terminaaliala kohti syntyi eräänlainen kuningasajatus.

"Mikä se laiva on, mille meidän pitäisi mennä?" kysyin; liput oli Elinalla.

"Silja Festival on nyt se uusi."

"Siis me tultiin Silja Europalla, joka on varmaan siistein laiva koskaan, ja sitten me mennään takasin jollain rupusella? Mennään takasin sinne Europaan!" ehdotin.

"Mutta lipuissa lukee Festival!"

"Mennään sinne Europalle ihan pokkana takaisin. Sanotaan vaikka, että unohtui reppu tai jotain", juonin lisää. Elina mietti kuulemaansa hetken.

"Okei."

Ja niin suuntasimme terminaaliin suuntana mitä kieroin rikollinen tempaus. Ajattelin kaikkea sitä jännitystä, mikä tulisi kun olisi pummilla laivalla. Kerrankin jotain siistiä.

Jostain syystä tuntuu ajoittain, että kaikki hyvät ideani ovat kirottuja. Okei, me tultiin sitten sinne ja todettiin, miksi laiva vaihtui: Europa lähti jo joskus aamusella takaisin, todennäköisesti vähän sen jälkeen kun tulimme maihin. Olin aika pirun pettynyt koko hommaan.

Lampsimme lopulta Festivalille. Menin sitten infotiskille ja näytin päiväkirjasta sen pilottitakkisen rintanapissa lukevan tekstin. Täti meni ihan vaikeaksi ja höpötteli kuin useammankin kaljan jälkeen tyylillä "no se .. heh.. tota on vähän semmonen hassu".

Olin pettynyt palveluun ja poistuimme sitten hyttiämme kohti. Parin metrin päässä meidät

pysäytti joku oman ikäinen kaveri. Se kysyi englanniksi, mitä olin yrittänyt käännättää tädillä. Sain viimein myös merkityksen, tosin englanniksi:

"Sweden for swedes"

Löysimme lopulta hyttimme, laskujeni mukaan toiseksi ylimmällä kannella. Rojahdin sängylle istumaan.

"Helvetin Turku"

"No mitä nyt taas?" valitti Elina.

"Jos me oltas lähdetty Helsingistä, niin tässä olisi ollut jotain järkeä, mutta ei, tämä oli taas joku Turun salaliitto!" manasin.

Elina painui mitään sanomatta suihkuun, joten nyt ollaan taas ajan tasalla. Katselin hytissä ympärilleni aikani kuluksi. Tämä ei ollut ihan halvimmman luokan hytti, täällä mahtui jopa kääntymään. Telkkarikin täällä oli. En uskaltanut pistää päälle, sieltä voisi tulla vaikkapa ruotsalaista kulttuuria.

En pidä ruotsalaisesta kulttuurista.

Mieleeni tuli aika omituinen huomio tässä ihan juuri ja nyt. En ole nähnyt Elina junioria nyt vähään aikaan. En tiedä mitä Elinan päässä mahtaa liikkua, mutta ainakin nopeasti arvioiden hän näyttää .. terveemmältä kuin joskus viime vuoden puolella. Nämä viimeiset päivät etenkin ovat pitäneet senioria pinnalla. No, ihan hyvä, koska viihdyn paremmin sen persoonallisuuden seurassa.

En tiedä mitä oman diagnostiikkani pitäisi sanoa. Jotenkin nyt olen etäisesti voimissani, mutta se tunne on jotenkin häilyväisen oloinen. En valita, koska ne kaikki hetket jolloin voin elää ilman tulevan pohtimista, ovat tervetulleita. Muistatko vielä, kun kerroin siitä, miten jaan tekemäni asiat kolmeen osaan? Tästä yhtälöstä puuttui nyt pakollisten kategoria kokonaan. Oikeastaan harrastuksetkin. Tämä oli sitä ylimääräistä, ja tuntui siltä, kuin ne vähäiset voimavarani olisivat nyt saaneet hieman lisälatausta. Piru, melkein voisin hymyillä taas.

—

Nyt on kello jo seuraavan päivän puolella, mutta täytyy kertoa vielä illan tunnelmista kun ne on edes jotenkin vielä päällä.

Ensimmäisenä suuntasimme syömään; Elina oli onnistunut hankkimaan meille liput laivan sikhintaisesta buffetista. Taisivat olla jotain 120 markkaa kipale. No, ei sinänsä, kyllä sitä sapuskaa siellä olikin, mutta epäilen suuresti, että olisin tuon hinnan edestä siellä syönyt. Eikä se safkakaan mitenkään hääviä ollut hintaan verrattuna.

Tämän jälkeen suuntasimme katsomaan musiikkiesitystä paikan näyttämölle. Sieltä sai myös drinkkejä, ja tulomatkan vitutuksen takia väliin jäänyt silloinen kierros sai korvaantua tällä.

"Oletko koskaan ajatellut, miten julma meininki kouluissa nykyisin on?" aloitti Elina yllättäen syvällisen.

"Ei puhuta koulukiusaamisesta."

"Miksei?"

"Kaikki kuitenkin odottaa sitä."

"Totta."

Siirryimme siitä hiljalleen kasinon puolelle, jossa Elina onnistui hävittämään aika käsittämättömän määrän rahaa blackjack pöydässä ja ruletissa. Kävelimme sitten hiljalleen hytille päin ja vaikka myöhään mennyt ilta olikin jo siistinyt käytävät melko hyvin porukasta, osui aina silloin tällöin vastaan joku. Pari tyyppiä huojuivat käytävän puolelta toiselle. Yksi hoilasi jonkun tutun biisin nuotin vierestä "pienillä pojilla on pikkuinen pilli, isoilla pojilla on mulkku!" ja toinen sitten vaan totesi siihen "G on OK! TG on OK!".

En välttämättä edes halua tietää.

Sunnuntai, 14. huhtikuuta 1996

27. Merkkikamaa

"Pettymisen psykologiaa"

Turun terminaalissa jälleen. Istuskelemme tässä kahviossa katsellen, kuinka paikalle alkaa hiljalleen valua väkeä laivan seuraavalle lähdölle. Olotila on nyt .. jotenkin haieka jälleen. Näköjään olen alkanut fiilistellä entistä enemmän, sillä tuntuu kuin joka ikisestä paikasta lähtiessä saisi irti kunnan lähtötunnelmat. Outoa.

Viime yönä ei tapahtunut oikeastaan mitään kovin mullistavaa, horjuimme takaisin hytille ja painuimme tuttimaahan. Aamusella jaksoimme pyöriä vielä hetken laivalla, ennen kuin se pysähtyi satamaan ja täytyi häipyä. En tainnu eilen mainita, mutta käytiin tax freessä, ja ostin helvetillisen nipun karkkeja. Hörpin siinä kahvia, ja haukkasin ison Tobleronen päästä. En tiedä mikä noissa Tobleroineissa oli, mutta ne oli ihan pirun hyviä. Elina joi Pepsiä. En sanonut mitään. Oltiin vielä Turussakin.

—

Tien päällä, Elina ajaa. Olimme aluksi hieman hukassa, mitä oikeastaan pitäisi tehdä nyt. Olimme käyneet kylpylässä, Turussa ja Ruotsissa. Oliko Suomessa enää mitään nähtävää tämän jälkeen? Sitä pohtiessamme Elina keksi, että mennään sen mummolle. Okei, ihan sama mun puolesta. Paitsi että mummo asui Kajaanissa!

Kävimme hankkimassa huoltoasemalta tiekartan, jonka kävimme sitten levittämässä puiston penkille ihmeteltäväksi. Matka täältä Kajaaniin oli yli 600 kilometriä nopeasti laskeskeltuna. Sitä paitsi suoriin reitti oli Tampereen ja Jyväskylän läpi. Omasta puolesta olen nähnyt jo Tamperetta ja Jyväskylää ihan tarpeeksi tällä reissulla, joten keksimme vaihtoehdoisen reitin. Uusi reittimme kulki Porin ja Vaasan läpi, ensin 8-tietä Kokkolaan, sitten 85:sta Mainualle ja lopulta E63:sta Kajaaniin. Reitti on nyt melkein 700 kilometriä, enkä usko, että ehdimme perille tänään. Tai ainakaan sinne mummolle, kun Elina sanoi, että se menee kuudelta nukkumaan.

Ja auto? No, me pöllittiin se. Ihan samalla tavalla kuin viimeksikin! Nyt tosin minua vituttaa, kun unohdettiin ne huoltoasemalta ostetut levyt siihen edelliseen autoon. Toivottavasti se tyyppi pitää niistä, kenen se auto oli. Nyt meillä on tällainen vanha volkkari, ei kuitenkaan mikään kupla, vaan tällainen auton näköinen. Tämä lähti mukaan aivan kylmästi parkista tien sivusta. Nyt pääsin huomattavasti nopeammin jo sisälle, sen edellisen kanssa täytyi vähän aikaa tehdä jopa töitä!

Kello on nyt melkein viisitoista, ja olemme ulkona Turusta. Naureskelimme äsken, kun tiekyltissä luki 'Lemu'. Minkäköhänlaista olisi asua Lemussa? Kiva varmaan, kun kaikki vittuilis päin naamaa aina, kun kertois missä asuis. Helpommin kai sanoisi, että asuu Turussa.

—

Ensimmäinen etappi täynnä. Hieman vajaa pari tuntia myöhemmin olemme nyt Porissa. Pysähdyimme jumittamaan tällaiselle suhteellisen isolle huoltoasemalle, nälkäkin alkoi jo olla. Passatissa ei ollut CD-soitinta, joten ostimme muutaman kasetin tuossa, ennen kuin aloimme syödä. Juutuimme katsomaan formuloita sitten huoltoaseman telkkarista. Olikin harvinaisen viihdyttävä kisa; neljä autoa pääsi maaliin loppujen lopuksi. Siinä kisan aikana alkoi väsyttää ihan pirusti, otin kyllä kahvia, mutta se ei erityisemmin auttanut. Kello oli ehtinyt tällä pysähdyksellä melkein kahdeksantoista tienoille ja matkaakin olisi kai jotain 5 tuntia. Täytyy kai nukkua jossain matkalla.

—

Okei, nyt saa riittää tältä päivältä ajeleminen. Olemme nyt sorakuopalla ja kello on melkein kymmenen illalla. Ja mitäkö me sorakuopalla? Lähdettiin siitä huoltoasemalta sitten, ja alkoi hämärtyä aika pahasti. Kylteissä alkoi lukea hiljalleen Kokkola, joten aloimme katsella jotain hyvää paikkaa mihin pysähtyä. Yllättäen huomasimme siinä hämärissä ison sorakuopan, jonka ohi tietysti ensiksi ajoimme. Heitimme ympäri ja palasimme sinne. Nyt oli ulkosalla jo melko vilpoisen oloista, mutta tänään oli käsittämättömän kaunis täysikuu, ja vaikka väsyttikin,

kiipesin sen sorakuopan rinteeseen ja heittäydyin siihen selälleni. Hiekkaa meni niskaankin. Elina tuli siihen myös, ja niin tuijotimme maan kiertolaisesta heijastuvaa auringon valoa.

"Mikähän kuussa on, että sitä kättelee näin mielellään?" aloitin.

"En tiedä", totesi Elina kuin unen läpi kaikessa hiljaisuudessa.

"Mulle ainakin tulee ihan pirun outoja asioita mieleen", jatkoin.

"Kuten?"

"No aattele, kuinka moni rakastunu pari on tuijottanu tota samaa kuuta?"

Kuinka monta tihutyötä maailmassa on tehty sen valossa? Ihan loputtomasti tulee mieleen juttuja, jota kuun valossa on voinut tapahtua. Tulee vaan mieleen, että melkein kaikki mitä voi terveellä mielikuvituksella ajatella, on tapahtunut, ja kaikki mitä sairaalla mielikuvituksella, vieläkin varmemmin".

Elina tuhahti jotain vastaukseksi, en saanut selvää.

Istuimme siinä hiljaisuudessa, ja kirosin mielessäni hiljakseen särkeviä hampaita. Helvetin laivan karkit olivat tehneet osansa, eikä edes ollut vettä niin paljoa mukana, että sillä olisi voinut hampaat pestä. Itseasiassa, ei ollut vettä ollenkaan, vain Pepsiä. Turusta.

"Ootko koskaan miettinyä sitä, miten merkkikama on kusetusta?" yritin avata keskustelun uudestaan.

"Hä?"

"Joskus kauan sitten ostin halpahallista ihan hyvän merkkiset stereot. Ne oli tosi hyvät ja sillee, kunnes yks mun kaveri osti ihan samat stereot HiFi-liikkeestä. Sillee kun nopeesti aatteli, niin siinä ei pitäis olla mitää eroa, mutta ku se kaveri kerto miten paljo se HiFi-liikkeen myyjä oli tienny, alko jotenkin tuntuu, että ne ois pitäny ostaa sieltä."

Syntyi hiljaisuus, jonka rikoin jälleen.

"Kirosin sitä varmaan neljä vuotta, kunnes ne vanhat oli jääny jo ihan vanhoiksi, ja sitten menin HiFi-liikkeeseen. Se myyjä oli sillee tosi taitava ja ties kaikkea siistiä niistä stereoista. Olin tosi tyytyväinen niihin, kun vein ne kotiin. Mutta sitten ajan kanssa minua vaan vitutti, kun siellä liikkeessä ne makso enemmän kuin halpahallissa."

Elina kääntyi katsomaan minua, muttei sanonut mitään.

"Se on pirun outo juttu", totesin päälle.

Olimme siinä vielä jonkun aikaa, oli ihan käsittämättömän rauhallinen olo. Semmonen, ettei sitä olisi halunnut rikkaa millään. Paitsi, että väsytti. Tämä on LOMAA jos mikä. Hätkähdän itse ajoittain kun löydän ajatuksia, jotka eivät ole ahdistavia. Joskus voisin jopa väittää nauttivani elämästä. Tämä ei mene jotenkin yksiin sen kanssa, mitä kuolevista tiedän.

Tunnen olevani jotenkin tänään elossa. Voi kun olisin.

Maanantai, 15. huhtikuuta 1996

32. Mummmohomma

"*Kun syy ja seuraus ovat samat*"

Huomenta, päiväkirja. Olen aina miettinyt, miksi jotkut 'puhuvat' päiväkirjalleen. Onko se tarkoitettu jotenkin, että se päiväkirja mielletään 'kaveriksi' jolle puhua, vai siksi, että joku palikka vaan kerran teki niin, ja muut sitten matkivat, koska se näytti hienolta?

Olen myös miettinyt, miksi ihmiset ylipäättänsä pitävät päiväkirjoja? Siis, tämä on jotenkin omituinen kysymys kirjoittaa päiväkirjaan, mutta rupesin vaan miettimään sitä tässä, kun aikaa on. Päädyin lopulta siihen, että päiväkirjoja on kahdenlaisia: sellaisia, jotka on kirjoitettu lähinnä siksi, että pystyy palauttamaan itselleen mieleensä, mitä omassa elämässä tapahtuu. Tällaista päivien 'puuroutumista' tapahtui ainakin armeijassa, sillä en voi esimerkiksi nyt nimetä suuriakaan eroja siellä olleissa päivissä. Tietysti tulee mieleen joku hauska välähdys, mutta ei sen enempää. Mutta jos normaalissa elämässä joutuu edelleen pitämään päiväkirjaa, se on huono merkki. Se tarkoittaa, että elämäsi on niin tylsä, että sinun täytyy katsoa kirjaan, että tiedät mitä teit viime viikolla, nähdäksesi vain, ettet tehnyt mitään niin merkittävää, että sinun tarvitsisi se edes muistaa. Aika surullista, vai mitä?

Toinen päiväkirjatyyppi on sellainen, joka on kirjoitettu 'salaisuudeksi'. Se sisältää ehkä nolojakin juttuja, sellaisia, jotka haluaisi oikeastaan kertoa, mutta ei pysty. Tiedät kai, epätoivoisesti päätynyt ensimmäinen seksikokeilu, tempaus kun impulsiivisesti toimiessasi pöllit kaupasta tikkarin ihan kiksien vuoksi, tai kun vedit ekan kerran pilveä. Tällainen päiväkirja on usein lukkojen takana niin, että se varmasti päättyy ennemmin tai myöhemmin jonkun käsiin. Tällöin sen kirjoittaja on samalla hermostunut ja samalla tavallaan helpottunut, että nämä asiat tulivat ilmi.

Kumpaako minun omani edustaa? No, säännöt on tehty rikottaviksi ja määritelmät kierrettäviksi, minun omani edustaa oikeastaan kumpaakin. On asioita jotka haluaisin kertoa ihmisille, helvetti, vaikka Vartiiaiselle! Olen lueskellut tätä päiväkirjaa joskus aamun tunteina alusta Elinan vielä nukkuessa, ja harmitellut sitä, etten kirjoittanut jokaisesta päivästä laitoksessa. Tiedä sitten, sen paikan idea kai oli olla niin rutiinia, että siellä saa elämästään kiinni. Se rutiini olisi kaikesti käynyt puuduttavaksi, ainakin jos joku muu sattuisi lukemaan tätä. Olen kuitenkin tyytyväinen, että olen nyt jaksanut kirjoitella, ajoittain tuntuu ettei millään viitsisi, mutta sitten taas kun miettii, mitä vaikka pari päivää sitten tapahtui, on tosi kiva lueskella.

Nyt on aamu, Passatin kellon mukaan 8:23 ja Elina nukkuu tuossa vieressä. Minulla on kurkku vähän kipeä, täällä sisälläkin oli kylmää yöllä. Ja kengissäkin on vielä hiekkaa. Kunhan Elina herää, ajetaan varmaan johonkin huoltikselle, että saa ainakin hampaat pestyä, ne tuntuu niin karvasille jo. Ja kahvia pitää saada. Minua jännittää Elinan mummon näkeminen, mitähän se luulee meistä kun näkee? En viitsinyt kysyä, mitä Elina on sille kertonut Urheilupuistoon joutumisesta ja muusta. Joskus tuollaiset mummot kannattaa vaan jättää johonkin omiin kuvitelmiinsa, eivät ne poloiset enää ymmärrä nykyisillä arvoilla toimivaa maailmaa.

Nyt on muutama tunti myöhemmin. Menimme Kokkolaan ja pysähdyimme huoltoaseman pihalle. Aivan ensimmäinen tempu mitä tein, oli mennä pesemään hampaat. Mutta näköjään taidan näyttää joltain helvetin pilviveikolta, sillä kun olin käynyt ekana paskalla ja sitten aloin harjata hampaita, syynäsi sisään (miesten vessaan!) se kassatäti niin päättäväisen ilmeen kanssa, että se aikoi varmasti alkaa valittaa minulle piikittämisestä tai jotain. Vessassa oli vielä sellaiset ärsyttävän violetit valotkin. Se selitti nolona jotain tyyliin "oho, piti vaihtaa tänne pyyhkeet", paitsi, että siellä vessassa oli sellainen pyyheautomaatti, joka kelasi sen käytetyn pyyhkeen takaisin.

Kuitenkin, päädyimme sitten siitä kahville, joka auttoi hiljalleen siihen kipeään kurkkuun. Hampaat koski edelleen. En pistänyt edes kahviin sokeria, ei kärsinyt. Pääsin joten kuten vauhtiin siitä kahvista kuitenkin.

"Millainen se sun mummo on?" kysyin.

"Semmonen ... mummo .. tiität kai", sain vastaukseksi. Elina tosin mietti, ja jatkoi, "se tuli pienenä aina meitä joskus kattomaan, se valitti iskälle, että miksi sen piti muuttaa näin kauas, että kaikkee, mutta se oli tosi suloinen ja hymyili mulle aina".

Nyökkäilin ja tuijotin jonnekin kaukaisuuteen. Päätimme lähteä jatkamaan matkaa.

—

VOI HELVETTI! Muuten hyvä, mutta aamulla ihan valmiina autosta noustessa se tiirikkasarja jäi sisälle! Kaikki meidän kamat on siellä. Siis tiirikat ja Pepsi. Onneksi otin päiväkirjan sentään mukaan tonne sisälle, että sain kirjoitettua. Istuttiin siinä sitten huoltsikan pihassa ja ihmeteltiin. Kommentoin lopulta ääneen.

"Tää on mummohomma."

"Täh?" havahtui Elina jostain epätoivon pohjukoilta.

"Niin, tää tilanne, tää on mummohomma."

"Mummohomma?"

"Kun tilanteen syy ja seuraus ovat samat. Me ei päästä sisään, koska tiirikat on sisällä. Ovi siis on kiinni, koska ovi on kiinni."

"Miten toi liittyy mummoon?"

"Kun olin jotain 14 tai 15, kävin aina kerran viikossa mummolla. Aina kun menin, se valitti vaan 'kun sinä et ikinä viitsi tulla käymään'. Se alkoi jotenkin ahdistaa, aina kun meni, sai kuulla valitusta siitä, ettei menny. Sitten aloin käydä siellä vähemmän ja vähemmän, lopulta ei enää viitsinyt käydä ollenkaan. Tiesi aina, että siellä on vaan valitus odottamassa, ei mikään muu."

Mietittiin sitten, pitäisikö mennä huoltsikalle ja pyytää joku avaamaan oven. Toisaalta tiirikat oli levällään siinä takapenkillä, ja auton sähkölukko oli tosi pahan näköinen, kun olin sitä hieman kiireessä murjonut. Päätimme antaa olla, pitääkööt omistaja tiirikat ja Pepsit, ostimme lisää huoltoasemalta.

Otimme lopulta sitten bussin Kajaaniin. Nyt ollaan siinä bussissa parhaillaan.

—

Ja perillä. Jouduttiin kävelemään Kajaanista aika pitkälle vielä. Ei se mummo asunut ihan kaupungissa. Sen mökki oli suhteellisen ison jorpakon rannalla, Elina sanoi, että se oli Oulujärvi (eikö sen pitäisi olla lähempänä Oulua tai jotain?). No, kuitenkin, sen mummo ei meinannut uskoa millään, kuka ovikelloa soitti. Ei se minusta sanonut mitään ihmeempää, olin tosi hermostunut itse, sillä vihaan uusien ihmisten tapaamista.

Itse asiassa nyt kun sitä miettii, niin olen ollut oikeastaan aina huono kaikenlaisissa sosiaalisissa tilaisuuksissa. Tiedät kai sen tunteen, kun hyvä kaverisi esittelee sinut jollekin, josta et voisi vähempää välittää, ja joka ei voisi vähempää välittää sinusta. Ja sitten kummankin pitäisi näytellä, että se toinen tyyppi on tosi OK ja kaikki sen EVVK-jutut on ihan helvetin mielenkiintoisia. Sitten saa aina varoa omia sanomisiaan, mainitsepa vaikka, että harrastat autoilua, niin se vastapuoli on aivan varmasti 'hirttäkää autoilijat kullista koivuun RY':n jäsen ja alkaa jo kaivaa narua esiin. Ja sitten ollaan vielä vaikeampana kuin alussa.

No, joka tapauksessa se Elinan mummo. Se oli ihan siedettävä. Se kutsui meidät sisälle sitten ja keitti kahvia. Seurasin mielenkiinnolla, kun se pisti porot suoraan pannuun ja keitti - sitten se kaatoi sen sihdin läpi kuppeihin ja toi pöytään. Pirun outoa. Sillä oli seinälläkin sellainen mummokalenteri ja patalappu, jossa luki 'Eijan keittiö on kodin sydän'.

Siitä mitä mummon ja Elinan keskustelua seurasin, mummo eli selvästikin harhamaailmassa siitä, että Elina olisi ollut jossain isossa firmassa uranaisena. Olisikohan tuo kääkkä saanut slaagin, jos oisin vaan heittänyt siinä kylmän viileästi, että kakolassa tuo likka oli ollut. Itseasiassa sain siitä niin hyvän mielikuvan, että tirskuin siinä pöydässä itsekseni. Katsoivat moiset omituisella ilmeellä.

—

Taidan kyllä mennä nukkumaan, ei kello ole vielä paljoa, mutta silti ihan finaalissa tältä päivältä. Se mummo ois lämmittänyt saunan, mutta sanottiin vaan, että mennään huomenna. Ruokaakin se teki, tosin sellasta mummonruokakeittoa, ettei sitä kärsinyt kauheesti syödä. Se oli varmaan lämmitetty tuhanteen kertaan, ja jo päivän pöydällä olon jälkeen se olisi kehittänyt oman älyn ja pyrkinyt lautaselta karkuun.

Öitä.

Tiistai, 16. huhtikuuta 1996

18. Ei aina yksin

"Se juttu, jota parisuhdekirjoissa ei kerrota"

Hieman oli toista herätä lämpimästä tuvasta, kuin kylmästä Passatista sorakuopalla. Elina oli selvästi vielä taju kankaalla, joten lähdin huvikseni hiippailemaan pitkin mökkiä. Ja TIETENKIN mun piti törmätä siihen mummoon, joka oli varmaan jo ennen urospuolisen kanalinnun ääntelyä noussut manaamaan tyhjää elämäänsä.

Huomasin sen keittiössä, ja se huomasi minut ovella. Huikkasin huomenet ja yritin äkkiä pakoon, mutta se huuteli sieltä "Tuuhhan peremmälle". No, ei auttanut kuin mennä sinne keittiöön istumaan, ja juomaan kahvia. Sitä, joka valmistettiin sillä pirun omituisella tavalla. Siinä pöydässä oli muuten ihan pirun häiritsevä hiljaisuus. Normaalisti pöytähiljaisuudet eivät minua häiritse, mutta tämä oli jotenkin .. odottava minun näkökulmastani. Mummo kuitenkin rikkoi sen.

"Meinasitteko naimmissiin asti männä?" se kysyi.

HAHAA! TIESIN TÄMÄN! Olin niin helvetin varma, että se luuli tämän käynnin olevan joku jätkäkaverin esittely.

"En", vastasin melko kylmään sävyyn, joka melkein hätkähdytti itseäkin.

Syntyi toinen hiljainen hetki.

"Kyllähän ne nykyjään nuoret susiparinakin ellää, mutta minä kun se oisin niin okeittein häitten perrää", se jatkoi vääntämistä.

En viitsinyt enää alkaa kinata aiheesta.

"Katotaan nyt", heitin sopivan väljästi, ja se antoi sitten olla. Luuli kai, että oli puhunut järkeä minulle. Toivottavasti oli tyytyväinen itseensä.

Kääkkä. Hähhää.

—

Itseasiassa en tiedä tarkalleen ottaen, minkä virhekoodin pääkoppani tuosta aamuisesta puhuttelusta sai, mutta nyt olen juuttunut riitelemään itseni kanssa siitä, miksei Elina kiinnosta minua millään tavalla. Olen tähän mennessä listannut ulkonäön, henkisen tilanteen ja juppisikuuden (vaikka oikeastaan olen tästä kateellinen). Elina nyt oli vaan sellainen muija, että se oli ihan parempi kaverina, ja sen näki jo heti kättelystä. Mutta silti, ajatus tuntui jotenkin kiertävän päässä kaiken aikaa: miksi? miksi? miksi? miksi? Mikään syy minkä esitin, ei kelvannut. Yritin keksiä jotain ällöä. Ajattelin, että kun Elina on juniori, se olisi kuin olisin pedofiili. Hitto siitä ajatuksesta tuli hyvät antikiksit ja annoin asian olla lopulta.

—

Käytiin sitten lopulta saunassa. Erikseen tosin. Ei vielä viitsinyt mennä uimaan, harmi sinällään, mutta istuttiin sitten vaatteet päällä siinä laiturilla, ja katseltiin jonnekin kaukaisuuteen. Päivä oli huvennut jonnekin, ilta oli tulossa päälle. Auringon lasku siitä järven yli oli ihan käsittämättömän hieno näky. Siitä se keskustelu sitten lähti.

"Onko sulla koskaan ollut muijakaveria?" Elina kysyi.

Mietin hetken, pitäisikö edes kertoa. Puhuin itseni mielessäni lopulta kertomaan.

"Joo. Me kuljettiin yhen mun koulukaverin kanssa kesä tehden kaikkea siistiä. En aluksi ajatellu sitä, mutta ihastuin siihen kuitenkin sinä aikana, mutta se ei koskaan oikein vastannu siihen, vaikka koitin varovasti huomauttaa asiasta."

"Mitä sitten kävi?"

"Se vaan haaveili mulle aina millasta jätkää se etsii. Sitten se lopulta otti ja sanoi sen."

"Minkä?"

"Voi kun löytäs jätäkaverin, joka ois aivan kuten sinä."

"Ei vittu", huudahti Elina puoliksi huvittuneena, puoliksi tuskastuneen olosena.

"Ei sillä kertaa joo."

—

Tuossa äsken kun kirjoitin tuota ylempää kappaletta, kuuntelin ohimennen mitä keittiössä Elina ja mummo puhuivat. Mummo koitti kovasti vääntää Elinaa naimisiin, mikä oikeastaan huvitti minua suunnattomasti jostain syystä. Mietin, että mahtoi nyt mummolla olla elämä, kun se ei ollut sen juorukavereille päässyt koskaan kertomaan mitään lapsenlapsestaan. Nyt lapsenlapsi oli täällä, ja jutussa oli spekuloitavia yksityiskohtia vaikka miten moneksi kahvitauoksi. En tiedä, olisi kai aika surullista, jos elämä olisi joku päivä sellaista, ettei enää voisi keskustella mistään muusta, kuin toisten elämästä. Ja jos toisten elämästäkään ei enää voisi jutella, niin täytyisi sitten puhua vaikka saippuaopperoista. Tietysti aina pystyi lähettämään saippuaopperoiden tähdille niitä kirjeitä, joissa kerrottiin miten näiden tulisi elää sarjassa.

Siitä puheen ollen, tämä on aamua lukuun ottamatta ollut melko tylsä päivä. Mummo vaati väkisin, että jäisimme vielä muutamaksi yöksi, mutta minusta tuntuu, että pelastamme järkemme .. tai järjettömyytemme täältä heti kun kanalintu aamulla ulvoo.

Olkoot tältä päivältä.

Keskiviikko, 17. huhtikuuta 1996

13. Jätski

"Tässä puhutaan tisseistä"

Melko kaunis päivä näytti tulleen. Istuskelemme parhaillaan Elinan kanssa tällaisella vähän misommalla huoltsikalla vaihteeksi. Taas on ideat loppu minne mennä tai mitä tehdä. Kello on pitkälle iltapäivän puolella ja aurinko paistaa.

Aiemmin aamulla otimme sitten ja häivyimme sieltä mummolta. Se hymyili meille lähtiessä, laittoi paketin voileipiä mukaan ja sanoi olevansa onnellisia puolestamme. Minkähän helvetin takia? Olen ehkä hullu mutten tyhmä, ymmärrän kyllä mitä se sillä ajoi takaa, mutta juuri tällaisella hetkellä on kovin järkyn kuuloista, kun joku sanoo olevansa onnellinen puolestasi.

Kun tultiin tänne, Elina heitti yllättäen junioriksi pitkästä aikaa. Siinä tiskillä se sitten alkoi hyppiä tasajalkaa ja huutaa "TAHTOO JÄTSKIÄ!". Aika hieman porukka siellä huoltsikan baarissa tuijotti meitä sen jälkeen. Okei, ostin sitten jätskiä ja itselle kupin kahvia, jota vetäydyimme suoraan ja suosiolla syömään ulos.

Elina söi jätskiään, kunnes yllättäen persoona vaihtui, ja nyt Elina senior katseli kädessään olevaa jäätelötötteröä.

"Mä en tykkää mansikkajätskistä", se sanoi.

"Itepähän halusit sen."

"Saat loput", Elina sanoi tarjoten puoliksi syötyä tötteröä minulle.

"No en minä sitä voi noin syödä!" huudahdin melkein järkyttyneenä takaisin.

"Mikset?"

"Siitä tulee tyttöbakteereita, muistat kai, munat tippuu, kasvaa tissit!"

Elina katsoi minua hieman hämmentyneenä.

"Mitä tytöille sitten käy, jos tulee poikabakteereita?"

"Tissit tippuu, kasvaa munat."

"Pöhkö!" se naurahti ja mälläsi lopulta jäätelötötterön pystyyn puolikkaaseen kahvikuppiin. Hei-hei munat.

Elina kuitenkin haki meille uudet kupit kahvia, ja jäimme pohtimaan tulevaisuutta.

"Oletko ajatellut mitään loppua tälle hommalle?" kysyin lopulta.

"En juuri."

"En minäkään."

Tavallaan vihaan aikaa. Sen rajallisuutta pääasiassa. Vihaan sitä, kun jonkun hauskan alkaessa tiedän, milloin se loppuu. Tällöin suurin osa keskittymisestäni menee siihen, miten vähän tätä hauskaa enää riittää. Se on ihan pirun ärsyttävää.

"Hitto kun tekis vaan mieli ajella", totesin lopulta ääneen.

"Pöllitäänkö me taas auto?" kysyi Elina.

"En tiiä, se ei enää ole sillee uutta."

"No mitäs sitten?"

"Aavistustakaan."

Taas jumitilanne. Ja tässä sitten ollaan.

—

Olemme junassa, jälleen. Pyörityämme siinä aikamme aloimme pohtia, pitäisikö lähteä sitten jonnekin pohjoiseen? Siitä kehkeentyi seuraavanlainen keskustelu:

"Mennään Rovaniemelle, siellä on poroja!" toittotti Elina.

"Eikä ole, ei niitä siellä kaupungissa näe, jossain kaukana ehkä."

"Ei kun niitä kävelee siellä ihan keskustassakin."

"No ei helvetissä kävele, nehän jäis autojen alle!"

"KATOTAANKO?!"

"NO KATOTAAN!"

Tästä tulee jo tapa. Siispä olemme matkalla Rovaniemelle tarkastamaan, onko siellä keskellä kaupunkia poroja. Juna lähti joskus vähän ennen 15 ja reissu kestää 5 tuntia. Joudumme vaihtamaan vielä Oulussa.

Siinä mietin pitkään aikani kuluksi, kuka ihme mahtaa tyhjentää tuosta ikkunalaudan alla olevan lämpöpatterin rutilän aina ajoittain. Siellä oli ihan helvetisti kaikkea rojua, liekö vielä syttyisi palamaan. Itseasiassa taitaa olla aika tylsää, kun tuommoisia pohtii. Olkoot.

—

Ollaan nyt Oulun asemalla. Tässä on junien vaihtokohta parhaillaan ja odottelemme toista junaa saapuvaksi. Jessus täällä on kylmä, ei meillä mitään vakavia ulkovaatteita edes ollut! Perse jäätyy penkkiin kiinni, hitto.

Kuitenkin, siinä edellisessä junassa Elina sitten halusi väkisin lähteä taas kävelemään, enkä minä oikeastaan pistänyt sitä pahaksi. Mentiin sitten sinne ravintolavaunuun, otettiin kahvia ja jäätiin istumaan siihen melko lähelle sitä tiskiä.

Joku äijä oli sitten siinä ostamassa kahvia, ja edellisestä pannusta oli juuri viimeiset tipat annettu edelliselle asiakkaalle. No, se myyjätäti sitten otti uuden täyden pannun tiskin alta, ja äijä sitten kommentoi siihen "toi keitinhän toimii kuin junan vessa".

En pohtinut sen kummemmin mitä sanoin, mutta sanoin vaan ääneen:

"Ai niin, että ensin sinne paskotaan ja kustaan, ja sitten se vetäistään raiteille?"

Aika lievästi se sai mielenkiintoisia ilmeitä aikaan siinä vaunussa olleesta porukasta.

Se nyt vaan oli huomio.

—

Toisessa junassa oli aika tylsää, ei me juteltukaan oikein mitään, tuijotettiin vaan ulos. Siihen edellisen penkin selkämykseen oli joku sutannut tussilla jotain numeroita. Siinä luki:

42 79 76 78 62 20 66 72 61 20 6E
65 69 62 76 66 67 6E 3F 20 3A 29

Liekö moinen suttaus ollut sen arvoista?

—

Rovaniemellä! Uskomatonta, olemme matkanneet nyt reippaasti Suomen päästä päähän, jos kilometrit matkalta lasketaan. Tulin miettineeksi samalla, että tämä on pisin koskaan tekemäni reissu, ja samalla sain haikean tunteen siitä, että tämä myös todennäköisesti olisi viimeinen. Kello oli jotain 20 jälkeen hiljalleen illalla, väsykin alkoi painaa päälle. Kävelimme pitkin poikin, emmekä nähneet yhtään poroa.

Emme luovuttaneet, aloimme kysellä paikallisilta. Piru muuten, että olivat sinällään ystävällisiä, varmasti moni ymmärsi, että vittuilimme aivan pokkana päin näköä, ja silti vastaukset tulivat melkein hymyssä suin. Helveti miten outoa. Useimmat vaan osoittelivat sormella jonnekin ja sanoivat, että kaupungin ulkopuolella niitä voi jossain metsissä nähdä.

Alkoi sitten hiljalleen tulla ilta ja yö päälle, joten pohdimme minne mennä yöksi. Hotelleja oli kyllä pilvin pimein, mutta mietimme jotain värikkäämpää. Sitten se idea tuli.

"Ollaan niinkun deekut ja mennään rappukäytävään", ehdotin.

"Täh?"

"Nii, deekuillaan."

Pitkä hiljaisuus.

"Okei."

Menimme sitten pienen kerrostalon eteen.

"Miten me päästään sisään?" kysyi Elina.

"Soitetaan summeria?"

Ja niin soitimme summeria. Hetken kuluttua oven sähkölukko aukeni, ja menimme sisälle. Siinä rappujen alla oli jonkun verran tilaa, joten vedimme kynnysmaton sinne ja jäimme siihen. Väsytti jonkun verran, joten ilmeisesti askeleet jäivät minulta huomaamatta.

"MITÄS TE TÄÄLLÄ TEETTE?" yllätti miesääni ihan vierestä.

Joku äijä tuli siihen meille riehumaan ja uhkasi soittaa kytät jos ei häivytti. Häivyttiin sitten harvinaisen vittuuntuneina pois. Helvetti mikä ilonpilaaja. Mulqvist.

Siinä sitten seisoimme väsyneenä ilkeästi viilentyneessä illassa, eikä meillä edelleenkään ollut tarpeeksi päällä. Täällä oli vielä paljon kylmempi kuin etelämmässä.

Menimme toisen talon ovelle ja soitimme summeria. Pääsimme jälleen sisälle. Paitsi, että tällä kertaa olimme viisaampia. Ruttasin tästä päiväkirjasta yhden sivun ja ängin sen lukon kielen tukkeeksi. Sain jumitettua sen auki ja juoksimme vähän matkan päähän pimeyteen seuraamaan tilannetta. No, kuten viimeksikin, joku sieltä tuli pyörimään siihen. Vaan kun ketään ei ollut, se meni pois. Ja sitten palasimme, veimme kynnysmaton peitoksi ja jäimme siihen.

Ja tässä me ollaan edelleen, täällä on lämmitä ja mukavaa. Ja mikä oleellisinta, täällä on ihan pirun hyvä ja jännä tunnelma. Arvasin, että tämä on hauskaa. Mutta nyt, hyvää yötä.

Torstai, 18. huhtikuuta 1996

29. Näkökulmakysymys

"Toiselle se on pala paperia, toiselle elämä."

SAATANANA! Ei helvetti miten voi olla paska olo! Istutaan parhaillaan taksissa kohti Rovaniemen lentokenttää, ja kello on vielä kuorsausta yli uni. Eilinen homma meni perseelleen aika onnistuneesti. Siinä me nukuttiin aivan pakkana, kun ilmeisesti paikan talonmies tai joku security-kaveri tulee siihen ja rupeaa tökkimään meitä harjan varrella!

Äijä sitten alkaa toittottaa jotain semmosella viskibassolla:

"Mitäs peliä täällä pelataan?"

Mitä tuohon voit vastata, kun joku tulee tökkimään sinua kesken unien harjanvarrella?

"KERTA VIELÄ SILLÄ HARJALLA, NIIN TYÖNNÄN SEN NIIN SYVÄLLE SUN HANURIIS, ETTÄ SE TULEE SUUSTA ULOS!" huusin samalla kun revin Elinan ylös ja häivyimme sieltä.

"ENS KERRALLA SOITAN POLIISIT!" huuti vielä perään se mulkku. Ensi kerralla ollaan varmaan molemmat helvetissä, jossa meillä on nimenä vain F-alkuinen sarjanumero. Ystävällinen Rovaniemi, ei saa edes rappukäytävässä nukkua.

Näytin vielä keskisormea. Hitto se tuntu jotenkin lapselliselta, pentuna sillä oli enemmän merkitystä. Nyt tunsin itseni vaan hölmöksi siinä sentteriojossa. Typerät vuodet, ilonpilaajat.

Niin, nyt istutaan taksissa siis sitten.

—

Uhhuijaah sentään. Nuokun jossain unen ja todellisuuden rajamailla tässä kynä kädessä. Elina tuijottaa edessä olevaa kahvikuppia täysin hypnotisoituneena tervanvärisen juomansa vielä lusikan jäljiltä väreilevää pintaa.

Miksikö lentokenttä? En tiedä. Siinä kun käveltiin, ajoi siitä ohi taksi ihan hitaasti, etsien asiakkaita. Hetken mielijohteesta viitoimme sen pysähtymään ja hyppäsimme sisään.

"Minnekäs mennään?" kysyi kuski.

Tajusin samalla, ettei ollut aavistustakaan minne mennä, sitten olin ihan nolona, jolloin vetäisin äärimmäisen nolouskortin:

"I don't understand", heitin yrittäen matkia edes etäisesti jotain muuta kuin Suomi-aksenttia. Ja kun kysymys toistettiin englanniksi, vastasin:

"The airport!" ja niin matka alkoi. Tärkeät ihmiset menee aina Airportille.

Oltiin muuten hiljaa kuin kusi sukassa, ettei peite olisi paljastunut. Vähän olimme salaisia agenteja! Sitten me

—

Hupsista. Taisin jäädä ilmeisesti miettimään edellistä lausetta, ja nukahdin. En kyllä yhtään muista, mitä piti sanoa. Kuitenkin, kentällä oli ihan hiljaista, ja siellä oli auki tasan yksi pieni putiikki, josta sai kahvia. Yllättäen heräsin nojaamasta aukinaiseen päiväkirjaani ja paikalla pyöri vaikka miten paljon sakkia. Pirun omituista. Elinaa ei näy missään, täytyy lähteä etsimään. Kello on muuten nyt yksitoista, olen nukkunut varmaan jotain 6-7 tuntia tässä. Aika uskomatonta. Nyt muuten valossa näkyy, että kuteet on aika piestyn näköiset.

—

Löysin Elinan viimein. Se oli ollut Finnairin tiskillä kiusaamassa sitä poloista muijaa, joka myi lentoja. Äärimmäisempi tempaus oli, että Elina oli ostanut meille lentoliput .. Helsinki-

Vantaalle. Revi siitä! Homma meni jotenkin niin, että liput eivät olleet mihinkään tiettyyn koneeseen, vaan sellaisia tarjoustenjahtaajille suunnattuja, että jos johonkin koneeseen jäi tilaa, me pääsimme mukaan.

Jäimme sitten notkumaan sinne asemalle. Istuskelimme siinä kahviossa seuraillen, milloin Finnairin koneita oli lähdössä, sen sai kuulemma tietää vähän ennen lähtöä, pääsisimmekö. Täytyy kai syödä tässä välissä jotain.

—

JESSUS! Pulssi hakkaa vieläkin, sillä olemme nyt .. jossain. Emme TODELLAKAAN ole lähelläkään Helsinki-Vantaata, vaan jossain risukossa sivutiellä. Ja miten se pääsi tapahtumaan? No.

Haukkasin siinä kaikessa rauhassa hampurilaista, samalla kun seurasin tylsistyneenä viereisessä pöydässä olevaa äijää. Olo oli jotenkin niin .. epäjännittävä kuin pääseekin. En tiedä miksi, oltiinhan me lähdössä lentämäänkin ja kaikkea. Se äijä luki siinä toista suurta lööppilehteä, pysähtyi yht'äkkiä ja katsoi minua lehden yli pitkään. Katsoin, olinko lotrannut kokikset päälleni tai jotain, kun luin kyseisen lehden otsikon.

"KAKOLAN BONNIE JA CLYDE!" huusi otsikko. Minusta oli joku vanha koulukuva, Elinasta ilmeisesti jostain ryhmäkuvasta karsittu versio. Nyökkäsin Elinaa lehden suuntaan, ja hänkin ilmeisesti tajusi ongelman. Se äijä kääri lehden kasaan, oli hörppävinään viimeiset kahvit vaikka kuppi oli puolillaan ja käveli sitten ripeästi pois paikalta. Nappasin sen lehden siitä pöydältä ja lähdimme kävelemään nopeasti toiseen suuntaan. Se hetki oli IHAN kuin elokuvista!

Aika tuntuvasti muuten nousee pulssi, kun kuvasi on lööppilehden kannessa isolla, vaikket tiedäkään mitä sinusta ollaan vajaa. Kun miettii tähänastista matkaamme, ei ainakaan kuitenkaan minulla ollut kovin suuria vaikeuksia vetää muutamia arvauksia tilanteesta.

Kävelimme siitä rakennuksesta ulos ja suuntasimme parkkihallille.

"Mitä me nyt tehdään?" kysyi Elina.

Ei kärsinyt taksia ottaa, se voisi ajaa meidät suoraan kyttikselle. Tarvisi saada auto, mutta ei ollut mitään välineitä mukana. Risan ikkunan kanssa ei kovin pitkälle pääsisi. Kävelimme käytävää ohi, ja siellä oli joku sähkömies korjaamassa jotain. Vilkaisimme pois päin kävellessä ohi ja juoksimme heti, kun olimme pois näkyvistä.

Parkkihalli oli täynnä autoja, mutta ei löytynyt mitään sopivaa. Missä kaikki paskat autot oli nyt?!!

"Hei, tuossa on avain lukossa!" huudahti Elina. Juoksin välittömästi tummansinisen Volvon luokse ja katsoin sisään. Kyllä, avain oli tosiaan sisällä, mutta ovet lukossa. Ajatuksia .. ajatuksia .. ruuvimeisseli. Me tarvitaan ruuvimeisseli. Ja ennen kuin mietimme pidemmälle, tajusin mistä ruuvimeisselin saa. Palasimme takaisin käytävään, jossa onneksi oli edelleen hiljaista. Sähkömies asensi edelleen jotain, sillä luki lippiksessä 'PEH sähkö'.

"Hei, voitko lainata mulle ruuvaria, mulla jäi autoon avain sisälle ja lento lähtee kohta!" heitin.

"No tottahan toki", vastasi kaveri, otti pakin mukaansa ja lähti meitä kohti.

Öh.. homma ei toiminut aivan, kuten olin odottanut. Se tuli sitten mukaan ja katseli siinä, kun rassasin lukkoa sellaisella ohuella ruuvimeisselillä. Samalla sekunnilla kun ovi aukesi, alkoi autohälytin soida! Nappasin avaimen ratista, ja se oli kuin olikin sitä mallia, että sillä sai kauko-ohjauksella hälytyksen pois.

"Hei, kiitti sulle!" heitin ja kaveri lähti siitä sitten.

"Avulias kaveri", kommentoi Elina.

"Kaverilla on selvästi skills, ehkä jotain päivänä siitä tulee vuoden sähköri tai jotain."

Kurvasimme sen jälkeen aivan pokkana ulos. Ainakin melkein. Parkkihallissa oli nimittäin puomi. Siinä oli muutama auto jonossa, ja tyrkkäsivät sitten ilmeisesti jossain muualla

maksetun kortin masiinaan, jotta pääsivät siitä alta. Katselin touhua hetken ja totesin, että puomi laskeutuu tasan 10 sekuntia kortin laittamisesta.

Ajoin aivan viimeisen auton perään kiinni ja jäin odottamaan. Ei helvetti muuten siinä alkoi lievästi ottaen jännittää, odotin koko ajan, että joku juoksee sieltä pillit soiden kimppuun, mutta ilmeisesti oikea elämä on tylsempää kuin elokuvissa. Yksinkertaisesti jonotimme siinä aikamme, kunnes edellinen pysähtyi maksamaan.

Heti kun kaveri sai ikkunan auki, aloin soittaa hulluna torvea.

"VITTU VÄHÄN VAUHTIA SIIHEN!" huusin ikkunasta, saaden jotain haistattelua vastaukseksi.

Kaveri veti kuin vetikin palkokasvit hengityselimiinsä ja lähti kumit vinkuen heti kun puomi aukeni, ja minä nakit karrella perässä ja ehdin juuri alta pois.

VAPAUS! (taas)

Ajoimme siitä kaupungin läpi valtatielle ja lähdimme ajamaan. En tiedä miten kauan kestää, ennen kuin meidät tullaan noteeraamaan, mutta en ajatellut jäädä koittamaan. Pari tuntia siinä ajettiin, kunnes pysähdyimme valtatieltä kääntyneelle pikkutielle, joka oli puolisulan lumen ja hiekan välimuoto. Sen verran ajoin, että pääsimme pois näkyvistä ja parkkeerasin auton siihen. Kello on nyt jotain viidentoista tienoilla.

—

En tiedä pitäisikö itkeä vai nauraa, mutta kun kävin jaloittelemassa, tajusin, että olemme ruotsalaisessa Volvossa. Okei, ruotsalainen se on tietysti, mutta tämä on ruotsalainen ruotsalainen. Siis Ruotsin kilvissä!

Sillä välin Elina korkkasi hansikaslokeron, mutta emme löytäneet ainoatakaan Suomen tiekarttaa. Kaikki oli sini-keltaisesta naapurimaastamme. ARGH!

Tupla-ARGH on se, ettei meillä ole mitään syömistä tai juomista. Eikä tänään ainakaan kärsi näyttäytyä enää missään huoltoasemalla.

Luin nyt muuten ajan kanssa tuota lööppiä läpi. Sepä oli oikeastaan odotettua viihdyttävämpi! Mistähän näiden lehtien tekijät repivät loppujen lopuksi sisällön näihin? Minunkin elämäntarinaani löytyi aika pitkälle, sieltä löytyi jopa lukiosta samalla luokalla ollut kaveri, joka kommentoi "en osannut yhtään aavistaa, Tero oli minusta aina niin avoin ja mukava". Jos tuo on kyseisen kaverin sanoma lause, niin lupaan syödä tuon lehden. Vaikka tuo nyt olikin ihan OK tyyppi, se tiesi tasan tarkalleen, että olin varmaan koko koulun synkimpiä tyyppijä.

Elinasta oli lyhyempi pätkä, mutta epäilyni osuivat toteen. Elinan vanhemmat olivat jotain paperiteollisuuden osakeilla rikastuneita uusjuppeja.

Matkaamme oli muuten seurattu aika hyvin, olivat arvanneet liftauksen Kouvolaan, ilmeisesti konduktööri oli tunnistanut meidät myöhemmin kummassakin junassa, kaikki viemämme autot oli löydetty ja jopa laivareissumme oli puntaroitu! Käskivät vielä lukijoita kirjoittamaan mielipiteitä mielisairaaloitten turvallisuustasosta. Pääsevät taas yleisönosaston riemuääliöt asialle.

Köh, sanon minä.

—

Nyt on jo ilta, olemme edelleen samassa paikassa. Löysimme todellisen jackpotin auton takakontista. Ilmeisesti omistajat olivat olleet retkeilemässä Lapissa, sillä löysimme rinkat ja retkiastiaston. Mikä parasta, löysimme ruokaa! Kaivoimme esiin useampaa sorttia pussikeittoa.

Keräsimme vähän siistimmän näköistä lunta kattilan täyteen ja keitimme sitten suurustettua kanakeittoa. Ai piru se oli hyvää tähän aikaan päivästä, kun nälkä oli koukkinut jo pidemmän aikaa. Toinen hyvä löytö oli satsi teepusseja, joista keitimme teet.

Pohdin, että kiitos ruotsalaiset, kulttuurinne on edelleen kauheaa, mutta Bonnielle ja Clydelle te järjestitte hyvän päivän kaiken sekavuuden keskellä. Nyt taitaa tulla uni.

Perjantai, 19. huhtikuuta 1996

10. Hattu

"Tosi taitavaa naamiointia."

Aamu koitti hiljalleen Volvon ylle. Nukuimme jälleen kallistetuilla etupenkeillä. Heräsin siihen, kun autosta oli lasit huurussa ja oman hengityksen näki selvästi. Nostin selkänojaa varovasti vielä aamu-unisena, pyyhin vähän etuikkunaa sisäpuolelta jääden lopulta tuijottamaan edessä ollutta näkyä. Keskellä sitä hiekkatien pätkeä oli poro. Tönnin Elinan hereille.

"Kato, poro!"

"Häh?"

"Tossa!"

Ja sitten Elina katsoi poroa.

"Aijaa."

Hieman oli hieno aamuhetki.

—

Keitimme siinä aamuksi lisää teetä, ja tuijotimme hiljaisuudessa tielle päin, missä ajoittain hurautti ohi auto.

"Täytyy vaihtaa kai autoa", kommentoin lopulta.

Hiljaisuus autoja lukuunottamatta jatkui.

"Mitä luulet, käräyttikö se sähköjätke meidät kytille?" jatkoin.

Elina kohautti hartioitaan. Ei tainnut olla aamuihmisiä.

—

Tien päällä jälleen, Elina ajaa. Tämä näyttää olevan tie 81, eikä ainakaan vielä ole sen kummempia ongelmia osunut vastaan. Pääasiallinen tarkoitus olisi löytää vähän isompi kaupungin tapainen, että voisi suorittaa pikaisen auton vaihdon. Olemme nyt ajaneet Vanttauskosken ja Perä-Posion ohi. Ratkesimme aika hyvin kun huomasimme tuon Perä-Posion ensimmäistä kertaa.

"Ois aika tylyä asua Perä-Posiolla, se ois melkein yhtä paha, kuin sanoisi asuvansa Turussa", kommentoin.

"HEI!" huudahti Elina suuttuneena.

Nyt taitaa muuten tulla suhteellisen hyvä kohta, vastassa nimittäin on Posio.

—

Jessus kun on taas valmis olo. Olemme nyt ilmeisesti Posiolla (liikennemerkissä luki myös Ahola, joten en tiedä kumpi on alueen nimi ja kumpi kaupungin, enkä ole jaksanut paljoa pohtia). Olemme nakkikioskin vieressä, Elina syö vielä. Ruotsalaisten rinkasta löytyi aika menevät kuteet, molemmille saman sarjan retkeilyasusteet. Erityisen ylpeä olen "Tre Kronor"-lippiksestäni, jonka lättäsin päähän niin, ettei lipan alta näkynyt suunnilleen naamaa ollenkaan. Sitten menimme ja aivan pokkana ostimme lihapiirakat. Undercover. Get your fast food the FBI style! Right on! Tai jotain.

Elina kääntyi katsomaan lippistäni.

"Miten sä kehtaat pitää tota päässä?"

"Mä mietin ihan samaa tosta sun naamastasi", kuittasin takaisin.

Elina heitti minua lihapiirakan käärepaperilla.

Lemppasimme Volvon tuohon lähistölle, emmekä ajatelleet jatkaa matkaa sillä. Pistin hälyttimenkin päälle .. kato ettei varkaat vie. Avain on tosin mukana edelleen.

Siinä sitten nojailtiin ja ihmeteltiin, minne tästä pitäisi jatkaa. Paikalla oli sellainen kerrankin hyvään paikkaan sattunut opastetaulu, josta mittailin matkoja seuraaviin kohteisiin. Jotain pikkuteitä lähti tästä, tosin tie 81 jatkui myös ja yhdistyi sitten vitostielle arviolta 50 kilometrin päässä.

Sitten se tapahtui. Kyttäauto kurvasi siihen ihan eteemme. Kaksi poliisiaastui siitä ulos, vilkaisivat ohimennen meitä ja kävelivät kioskille.

"Ja-ja, det är bra", heitin toisen heistä kävellessä ohi, katsoen samalla alas. Huh... olipa tilanne! Katselimme sitä kyttäautoa sitten siinä. Sitten tuli idea. Ja yhtä nopeasti diskasimme yhteistuumin sen. Kyttäauton pölliminen ei välttämättä ollut kirkkain idea sittenkään.

Kytät häipyivät aikansa syötyään, me jäimme odottelemaan sopivaa tilaisuutta jatkaa matkaa.

—

Olemme pyörineet kohta koko helvetin päivän täällä, eikä vieläkään mitään. Kaikki autot ovat joko turhan näkyvillä tai turhan hyvin suojattuja. Palasimme lopulta Volvolle. Odotellaan sitten hämärää, että lähdetään liikkeelle. Taidan nukkua.

Lauantai, 20. huhtikuuta 1996

31. Pelasta pieni pala maailmaa

"Suurennuslasilla nähtävää hyvää."

Nyt ollaan näköjään jo siirrytty 20. päivän puolelle. Olemme viettäneet koko päivän kaupungissa, kylässä tai mikä tämä ikinä nyt onkaan. Siinä meille tuli sitten keskustelu.

"Oletko koskaan nähnyt Bonnie and Clydeä?" kysyi Elina.

"Joo, se tuli joskus telkkarista, aika tylsää pehmopornoa", kommentoin.

"Täh? Eikä ollu, se on sellanen 60-luvun gangsterijuttu."

"Aijaa, oon sitte nähny jonkun modernisoidumman version."

"Ajattelin vaan", aloitti Elina. Tämä yleensä ei päättynyt hyvin.

"No?"

"Jos me kerran ollaan Bonnie ja Clyde, miksei me ryöstetä jotain?"

"Täh?"

"Niin, ollaan pahoja, ryöstetään jotain."

Mietin koko hommaa pitkään.

"Mitä me sitten ryöstettäs?" kysyin.

"En tiedä, katotaan jotain."

Hiljaisuus.

"Okei?"

"Okei."

Ja niin päätimme ryöstää jotain. Kello on nyt jotain jälkeen kahden yöllä. Ajelimme aikamme, kunnes huomasi elintarvikekioskin, joka sopi aika pitkälle ryöstömme kohteeksi. Nyt tulee mielenkiintoista.

—

Okei, siinäpä oli tempaus. Seurasimme hetken aikaa kaikessa hiljaisuudessa kioskin ympäristöä. Ketään ei näkynyt sen kummemmin, joten astuin autosta ulos, otin mukavan kokoisen Fiskars Handy-kirveen ja kävelin kioskin taakse. Hutkaisin puista seinää niin paljon kuin käsistä lähti. PAM! Pitkä hiljaisuus, joten löin uudestaan. Hakkasin sitä aikani, kunnes siinä oli selvä mentävä reikä.

Menin siitä sitten sisälle ja katselin ympärilleni. Elina tuli siihen norkoilemaan siitä reiästä. Aloin sitten lappaa kaikkea käsiin osunutta muovikasseihin, ja annoin niitä Elinalle sitä mukaan. Paperilautasia, hernerokkaa, muutama paketti lenkkimakkaraa! Ja hähhää, onnistuimme myös viemään mukanaamme kilokaupalla irtokarkkeja!

Jännitys oli kyllä aivan äärimmäistä, vaikka hiljalleen alkoi tuntua, ettei koko ryöstö oikeastaan kiinnostanut ketään. Aika surullista loppujen lopuksi. Saatuamme auton täyteen katosimme paikalta vähin äänin ja suuntasimme takaisin tielle, pois täältä.

Hitto kun väsytti, varmaan puolisen tuntia ajoimme, kunnes tie yhtyi suurempaan. Lähdimme etelää kohti ja käännyimme lopulta pienelle hiekkatielle, jota varjostivat mukavasti suuret kuuset. Ajoimme parisen sataa metriä, kunnes paikka aukeni ilmeisesti jonkin asteiseksi metsästysporukan kokoontumispaikaksi tai vastaavaksi. Pieni grillikatos siinä oli keskellä.

"Onko meillä mitään poltettavaa?" kysyin.

Elina penkoi auton takapenkiltä rojua.

"Pahvilautasia."

"Okei, tuo niitä niin pistetään tulet."

Halkoja ei missään näkynyt, enkä viitsinyt alkaa kaataa lähistöllä olleita puita, olivat liian märkiä sytykkeiksi. Pahvilautasia meillä oli arviolta noin tuhat kappaletta, joten aloimme

polttaa niitä siinä katoksen grillissä. Lopulta aloimme kärventää makkaraa siinä, kävin hakemassa sopivat kepukatkin metsästä. Ne räiskyivät, mutta kuivivat hiljalleen ja paloivat lopulta tasaisesti.

Siinä makkaraa syödessä herkisi keskustelu.

"Mulla oli kerran kaveri, joka ei voinu sietää kertakäyttöastioita", sanoi Elina.

"Mikäs järki siinä nyt on?"

"Me mietittiin kanssa. Ei se mistään muusta välittänyt, paperilautasista ja muusta se jakoi aina sanoa."

"Eikö mikään muu ympäristötuho muka sitä haitannut?" kysyin.

"Pohdin sitä kanssa kerran. Se sanoi, että joku muu hoitaa niistä muista asioista murehtimisen. Hän murehtii kertakäyttöastioista, ja pelastaa pienen palan maailmaa."

Nyökyttelin vaan, "outo homma".

Siinä oli itseasiassa ihan hyvä tunnelma, ja joka sanoi 'varastettu omena maistuu parhaalta', oli kyllä ihan oikeassa. Söin tosin niin paljon niitä irtokarkkeja, että meinasi tulla pitkäsyli valkoisen puhelimen soidessa. Yhhyh.

Olin melkein unohtanut jo, miten hauskaa oli istua tulen lähellä kaikessa hiljaisuudessa. Tielläkään ei liikkunut parhaillaan kauheasti porukkaa, joten saimme olla melko rauhassa siinä. Mutta nyt täytyy kai mennä nukkumaan, kello on jo kohta aamupäivän puolella.

—

Heräsin aika ankeissa tunnelmissa. Oli oikeastaan aika pirun paha olo ja muutenkin flunssainen tunnelma. Kello näytti 13:37. Päivä oli alkanut melko koleana, vaikei nyt erityisemmin kylmä ollutkaan. Muistelen tänne tultaessa nähneeni, että seuraavaksi olisi vuorossa Kuusamo.

—

No, täytyy ensin sanoa, että tämä on ollut varsin mielenkiintoinen reissu näin yleensäkin ottaen. Olen nähnyt nyt parissa viikossa enemmän Suomea, kuin koko menneessä elämässä. Tavallaan hauskaa, tavallaan surullista. Mutta miten sille nyt on loppu tullut, kysyt? No, siinä kävi näin:

Oltiin melko lähellä jo Kuusamoa, kun yllättäen tiellä oli ratsia. Meinasin polkaista jarrut pohjaan niin että ulisi, paitsi että autossa oli ABS-jarrut. Joka tapauksessa, yritin pitää mahdollisimman hyvin pokan, kun kytät puhalluttivat porukkaa yksi kerrallaan. Minä sitten aivan pakkana pysähdyin siihen ja puhalsin.

"Ja kiitos" sanoi poliisisetä, kävellen auton etupuolelta, vilkaisten samalla rekisterilaattaa.

Olin jo huokaista helpotuksesta, kun se poliisi sanoi minulle yllättäen jotain ruotsiksi. Hitto, enkä minä osannut ruotsia sanaakaan, ellei lueta sitä Ruotsissa hokemaani fraasia. Olin hetken ihan jäissä, kunnes se jatkoi:

"Olkaa hyvä, ja astukaa ulos."

Ja sitten kilahti, löin kaasun pohjaan, runttasin ykkösen päälle ja lähdin niin että kumi kärysi.

KRÄSH!

Ajoin Volvon suoraan siinä taukopaikalla olleeseen informaatiotaulun tolppaan, ja siihen jäi. Poliisisedät sitten korjasivat meidät aika ripeästi talteen ja alle tuntia myöhemmin olimme Kuusamon poliisiasemalla. Ei meitä putkaan laitettu, oltiin jossain kuulusteluhuoneessa. Kyselivät pahoja reissusta ja niin edelleen.

Jaha, nyt tulee sitten lähtö, en tiedä minne. Täytyy lopettaa. Ilmeisesti meitä rangaistaan jostain, hampaat on taas ihan pirun kipeät, kai niistä karkeista.

Sunnuntai, 21. huhtikuuta 1996

3. Yksilöllisyys

"Yksilöllistä bulkkikamaa."

Huhhujaaah, taisin iloita liian aikaisin, nimimerkillä 'yö putkassa' kertoilee. Kun kuulustelu oli ohi, minut raahattiin välittömästi putkaan, en tiedä vielä minne Elina vietiin, oletan että jonnekin toiseen vastaavaan. Oletko itse muuten niitä ihmisiä, jotka käyvät julkisissa vessoissa ihan siitä riemusta, että voi lukea seinältä törkeyksiä? Minä ainakin olen, enkä todellakaan pettynyt putkaan. Nauroin ääneen, kun luin sieltä kaikkea parhaimmista, tyyliin:

"Poliisi tulee ja pamputtaa, kumipamppua täällä peppuun saa."

"Kyttä on natsisika - hail röh!"

Todella viihdyttävää lukemista kertakaikkiaan. Nyt olen jälleen jossain kuulusteluhuoneessa, tosin yksin. Omituinen juttu muuten oli, että sain jostain syystä päiväkirjani ja lompakkoni takaisin, ilmeisesti meidät siirretään kohta.

Haukotus sentään, tämä päivä alkaa olla melkein loppusuoralla, mutta täytyy nyt vielä kertoa mitä oikeastaan kävi.

Todistin aamupäivästä vielä hyvä ja paha poliisi-tapauksen. Tosi hilpeää, kun näki niin selvästi sen homman läpi .. jälkikäteen. Ensin sinne tuli tosi tiukka semmonen painonnostajan näköinen kaveri, se ärhenteli jotain ja sillä oli harvinaisen tympeä 'nyt olet kusessa'-asenne. Sitten vähän myöhemmin sinne tuli toinen kyttä, joka ei aluksi puhunut mitään paljoa, mutta heti kun se ensimmäinen oli häipynyt, se alkoi kysellä kaikkea tyyliin "miten menee?" ja "haluutko kahvia?" silleen varovasti, ihan kun se ois halunnut olla mun paras ystävä, mutta vähän pelkäsi sitä toista.

Juttelin sitten sen kanssa siinä niitä näitä, se ohimennen kyseli reissusta ja sen kummemmin ajattelematta vastasin. Vasta kun se oli häipynyt, tajusin yllättäen mistä oli ollut kyse. Piru ne poliisit oli nerokkaita. Vanhin tempu kirjassa ja silti en huomannut sitä. Olen nähnyt varmaan miljoona jenkkisarjaa, jossa tuota tempua on käytetty, mutta jotenkin todellisuudessa ei sitä tullut ajatelleeksi ollenkaan, että minua sumutetaan ihan kymppillä.

Tulin miettineeksi yhtä juttua. Miliisi-TV:ssä kerran ne haastatteli yhtä kyttä, ja se sanoi, että jos putkaan pistää kolme jätkeä, kaksi syytöntä ja syyllisen, ja sitten aamulla menee katsomaan, niin näkee heti kuka on syyllinen: ne joilla ei omalla tunnolla ole mitään, panikoivat siellä, ja se kuka on jäänyt kiinni, toteaa mielessään jotenkin "okei, jäin kiinni, nyt ei enää tarvi jännittää" ja nukkuu levollisesti. Outo homma, sillä minä nukuin ihan pirun levollisesti, ottaen huomioon olosuhteet. Taidan olla syyllinen.

Se hyvä kyttä antoi mulle lööppilehden luettavaksi, jota sitten pläräsin odotellen mitä tuleman pitää. Elinakin tuotiin lopulta sinne, se oli juniorina, ja kiukkusi sille kytälle, joka ei oikein tiennyt mistä oli kyse. Lopulta meidät vietiin ulos, laitettiin kyttä-Saabin kyytiin ja ajettiin .. Urheilupuiston mielisairaalaan.

Siinä matkalla sitten juteltiin Elinan kanssa, olihan sitä ties miten monta tuntia.

"Mitä meinaat, oliko sen arvosta?" kysyin. Elina katseli ulos mietteliäänä.

"Joo."

Auto matkasi hiljalleen jonkun pienen kaupungin läpi. Pirun outo ajatus syntyi päähän, kun katselin ihmisiä siellä. Sain sen lopulta ääneenkin.

"Oletko muuten koskaan ajatellut, miten outo asia loppujen lopuksi yksilöllisyys on?" kysyin.

"Mitenniin?"

"Kato ulos. Vaikka tota pentua, joka seisoo pyörineen tossa liikennevaloissa. Mitä sen tähän päivään kuuluu? Voi olla, että sillä on tosi kiva elämä ja kaikkea, tai sitten sen paha isäpuoli pieksee sitä ajoittain. Se voi olla menossa kouluun huomenna, tai se voi olla vaikkapa vapaalla, kun se on saanut lomaa balettituntien takia."

"Täh?"

"Niin, ajattele miten helvetisti maailmassa on loppujen lopuksi mahdollisuuksia. Me vaan rajataan niitä omalla toiminnalla. Esimerkiksi me taidettiin juuri rajata itseltämme työpaikka kaikista turva- ja poliisialoista, ei ainakaan minua haittaa, mutta se on kuitenkin raja. Silti ihmiset on kuin bulkkituotetta, katsot vaikka New Yorkin ihmisvilinää. Voidaan hyvin sanoa, että siinä on joukko ihmisiä, silti jokaisella on ihan helvetin monimutkainen ihmissuhdeverkko ja niin eteenpäin."

Elina katsoi minua hämmentyneenä.

"Ajattelisit vähemmän."

Huokaus. Niin kai pitäisi. Itseasiassa en ole ennen oikeastaan koskaan pysähtynyt miettimään tosissani syvällisiä juttuja. Jos tämä nyt edes oli syvällistä, tai jotain.

—

Paljon syvempi huokaus, nyt ollaan jälleen Urheilupuistossa. Miksiköhän tämän paikan nimi muuten on Urheilupuisto? Ilmeisesti koska täältä häipyminen on todellista urheilua! Joka tapauksessa, nyt meitä valvotaan todennäköisesti vieläkin tehokkaammin, mutta ei meillä enää niin suuria lomasuunnitelmia ollutkaan. Vartiainen ei ollut enää tänään paikalla, enkä niin olisi välittänytäkään nähdä sitä.

Istuskelen nyt sāngyllāni täällä, ja katselen ulospäin. Kevät se on edelleenkin ulkona, joskin lämpimämpänä kuin lähdeettäessä. Nyt on jotenkin niin pirun haikeat tunnelmat, semmonen 'hei-hei vapaus'-olo. En tiedä, ei oikeastaan masennakaan vielä, on vaan sellainen raukea olo. Katselin huvikseni muuten, että siihen turvaoveen oli viimeisten viikkojen aikana tullut semmoinen sähkölukko, joka aukesi vain todellisessä hätätilanteessa. Ilmeisesti samantyyppinen katoaminen kuin viimeksi ei enää tulisi onnistumaan. Jotenkin tuntuu, että väsyttää aika helvetisti, taidan mennä nukkumaan.

Maanantai, 6. toukokuuta 1996

6. Eutanasia

"Se 'armo' siinä on kusetusta."

Hitto mikä olo taas. Aikani on siirtynyt jälleen puuroutuvaksi, tiedät kai, ei pysty enää herottamaan päiviä toisistaan, kun kaikki on turvallisesti sitä samaa. Ja se masennus, se on tullut takaisin. Ihan sama miten sitä taistelee vastaan, olotila ei enää ole elämisen arvoinen.

En ole pitkään aikaan enää viitsinyt kertoa tästä Vartiaiselle, se vaan antaisi lisää lääkkeitä jotka jättäisin syömättä. En ole viitsinyt puhua Vartiaiselle enää mitään syvempää, jos se uskoo minun voivan paremmin, niin se antaa mun vaan olla.

Itseasiassa, kävimme toissa päivänä Vartiaisen kanssa melko ärsyttävän keskustelun. Hän alkoi kysellä minulta päivämääriä lääkärikäynneistäni. Avauduin jotenkin vaan ajattelematta kertomaan tilastani ja elämästä aivosyövän kanssa. Vartiainen kuitenkin tarttui epäoleellisiin yksityiskohtiin koko ajan ja kyseli saamastani hoidosta ja muusta. Ei se suoraan sanonut, mutta jotenkin tuntui ettei puheissani tuntunut olevan paljoakaan kredibiliteettiä.

Suomen tourneestamme ei loppujen lopuksi tullut kuin sakkoja. Niitä rikoksia oli kertynyt loppumatkasta vähän matkaa, mutta kun kävimme tuomiolla, saimme Vartiaiselta paperit siitä, että emme olleet toimineet täyden ymmärryksen alaisena tai jotain. Niin varmaan, kyllä minulla oli täysi ymmärrys siitä, että olin ensimmäistä kertaa **TODELLA** pitkään aikaan nauttinut elämästä. En jaksanut kauheasti murehtia asiaa, ja näyttää siltä, että yhteiskunta maksoi viulut .. tai Elinan vanhemmat.

Näin muuten Elinan vanhemmat tässä yhtenä päivänä. Ne tulivat suljetulle osastolle ja menivät tapaamishuoneeseen Elinan kanssa. Olin siinä oven lähellä, sen äiskä vaan kysy siltä sitten "Onks toi se Tero?" ja Elina nyökkäsi. Sitten sen äiti sanoi mulle "Hei" ja katosivat sitten. En tiedä olivatko ne mulle vihaisia tai jotain. Liekö meinasivat, että turmelin heidän rakkaan tyttärensä tai jotain.

Kuvittele, että olisit tähden valoa, joka olisi matkannut miljoona vuotta maapallolle. Ja sinä hetkenä kun päätyisit sinne, kukaan ei katsoisi taivaalle. Niin paljon, niin turhaan. Ja siltä minusta tuntui. Minuun sattui jonnekin syvälle sisälle, henkisesti. Nuokuin jossain todellisuuden ja epätodellisuuden rajoilla. Robottikoirat palasivat nyt ajoittain valveaikoinakin. Tai ehkä ne eivät olleet valveaikoja, tämä todellisuus tuntuu olevan jotenkin ärsyttävästi vääristynyt.

Ajoittain juttelin Elinan kanssa, mutta suurimmaksi osaksi vältin muita. Olin muuttunut jotenkin katseenaraksi, KUULIN miten ihmiset nauroivat minulle päänsä sisällä jatkuvasti. Ja kaikki vihasivat minua. Kukaan ei jäisi kaipaamaan, kun jättäisin tämän maailman.

Tänään juttelin Elinan kanssa armomurhista. Lööppilehdissä oli jostain lääkäristä, joka oli tappanut kymmeniä vanhuksia, jotka olivat kriittisesti sairaita. En tiedä, mutta tuon lääkärin puolustuspuhe vetosi minuun suuresti. Tiesin TARKALLEEN sen kuolemaa edeltävän epätoivoisuuden olotilan, mistä hän kertoi. Tietysti yleisönosasto teilasi kyseisen tyyppin täysin maanrakoon, mutta minä annoin hänelle hiljaisen hyväksyntäni. Tiedätkö, pahinta ei ole, että joku asia tapahtuu, vaan sen odottaminen. Ajattelepa vaikka, että pääsi takana on joku pitämässä ilmapalloa, ja tiedät että pallo poksahduttaa kohta. Mutta mitä jos joutuisit odottamaan sitä poksahdusta tunnin, etkä tietäisi missä kohtia se poksahduttaa. Jännittäisit todennäköisesti sitä aika reippaasti. Ja tämä on juuri se asia, mistä tässä on kysymys. Paskat kuolemasta, mutta sen odottaminen pelottaa.

"Aika kauheeta tollanen", kommentoi Elina lehtiartikkelia.

"Mitenniin?"

"Ajattele nyt jos vaikka jos tollanen tyyppi tappaisi sun vanhempasi."

"Auttaisi kuolemaan, ei tappaisi."

"Sama asia."

"Eikä ole!" kivahdin hermostuneena, kun Elina kieltäytyi ymmärtämästä pointtia.

"Jos menen kaupungille ja ammun jonkun, se on murha. Jos joku kituu vailla toivoa jossain ja pyytää ampumaan, se on palveluksen tekemistä, ei murhaamista."

Elina ei halunnut keskustella aiheesta enempää. Hän ei pitänyt koko kuoleamisen ideasta

puhumisesta. Täällä oli muuten luettavana lukion psykologian kirjoja. Siinä selitettiin ihmisen elinkaaren jutuista ja kehityksestä. Yksi niistä käsitteli vanhaa ikää ja sitä, kuinka vanhus jossain kohtia oppii tavallaan hyväksymään kuoleman, eikä enää pelkää sitä. Minä taidan nyt olla tuossa tilanteessa. Toisaalta, minä toivoisin, että joku poksauttaisi sen pallon jo, sillä tämä ei enää ole elämisen arvoista elämää.

Elämä on kuin taidetta. Homman nimi on vain tasapainoilla niin, että se pysyy taiteena. Joskus voi käydä niin, että siitä tulee pakkomielle. Ja mikäkö on taiteen ja pakkomielteen ero?

Jos yleisö hurraa sille, että aloitat, se on taidetta.

Jos yleisö taas hurraa sille, että lopetat, se on pakkomielle.

Minun elämäni kohdalla yleisö kai tarttuu tomaatteihin heti esiripun noustua.

Keskiviikko, 11. syyskuuta 1996

16. Päiväkirjan intro

"Hämärien juttujen kokoelma."

Minun aikani on melko pitkälle pysähtynyt. Minua ei enää ole jaksanut kiinnostaa paljoa se, mitä ympärillä tapahtuu. Ajoittain tulee sellaisia kirkkaampia häivähdyksiä ja käytän ne tämän päiväkirjan menneiden lukujen selailuun. Tiedätkö, nuo menneet luvut tuntuvat jotenkin .. unelta nyt. Miten ihmeessä minun elämässäni pääsi olemaan aika uskomattoman hauska ajanjakso kaikkien niiden vuosien jälkeen. Olimme tien päällä vain niin pienen hetken, kun laskee monta päivää olen elänyt, mutta silti menneestä elämästä muistamisen arvoista tuntuu olevan vain tuo retki.

Sain aika hyvän inspiraation kirjoitella vielä vähän ekstraa tähän päiväkirjaan. Kirjoitin siihen eräänlaisen intron, siltä varalta, että tämä jäisi jonkun luettavaksi jälkeeni. Oikea ensimmäinen lukuhan on 'Päivä yksi, sivu yksi', mutta ajattelin, että se olisi niin tärkeä lisä alkuun. En kyllä noita ensimmäisiä lukuja kirjoittaessani uskonut, mitä niitä tulisi seuraamaan. Melkein kuin oikean elämän Viisikkoseikkailu. Kusetin tuon introluvun päivämäärän, laitoin sen tapahtuneeksi päivää ennen edellistä. En tiedä miksi.

Olen myös edellisiä sivuja plärätessä pohtinut, olisiko minun kenties pitänyt kirjoittaa enemmän hengellisistä asioista? Olisiko joku kenties halunnut minun löytävän uskon tai jotain? Tai olisiko minun pitänyt esittää kiperiä kysymyksiä tuonpuoleisesta? Niiden sijaan kerroin stereoiden ostosta halpahallista, kakkapökäleistä uima-altaassa, huonosta musiikista ja muista tärkeistä asioista. Tavallaan aika huvittavaa.

Ihmisten on tavallaan kaiketi vaikea ymmärtää, miten joku toinen suhtautuu kuolemaan. Luin joskus Pahkasiasta sarjiksena, jossa oli porukkaa AIDS-potilaiden klinikalla. Heittivät sitten aika karua läppää taudista, kunnes sinne tuli joku raamatunheiluttaja tuki-ihminen ja veti tunnelman ihan maihin. Minua ainakin ahdistaisi, jos joku tulisi nyt heiluttamaan minulle raamattua.

Katsellessa tätä päiväkirjaa aloin pohtia, onkohan tämä tarkoitettu tällaiselle päiväkirjalle. Tällainen tekosöpö tyhjä kirja, kannessa lukee kullatuin kirjaimin "My diary" .. minun päiväkirjani. Toivottavasti tämän lahjaksi antanut lukee tätä joskus, ja näkee, mihin oikeastaan käytin hänen lahjansa. Huvittavaa.

Tiedätkö, minä olen nyt hyvin väsynyt. Kynä ei enää pysy kunnolla kädessä ja taidan kohta lopettaa kirjoittamisen. Olen viimeisinä kuukausina onnistunut jemmaamaan 47 kappaletta unilääkkeitä, jotka otin kaikki hetki sitten. Ulkona alkaa olla sopivasti hämärää ja ilmoitin, että menen tänään aikaisin nukkumaan kun olen niin poikki. Ja piru että olenkin väsynyt. Painan kohta pään tyynyyn, otan sen virneen kasvoille joka minulla oli usein reissussa ja vedän peiton korville.

Hyvää yötä, päiväkirja.

Joskus myöhemmin...

28. Päivä jolloin tunteetkin pikakelataan

Psykiatrian tohtori Vartiainen nojasi raskaasti kyynärpäillään pöytään tuijottaen edessään olevaa raporttia tietokoneen ruudulta. Hän oli itse asiassa tuijottanut sitä jo tuntikaupalla, sillä hän ei yksinkertaisesti keksinyt, mitä siihen olisi enää voinut lisätä. Vastentahtoisesti hän lueskeli siitä lyhyitä pätkiä yrittäen löytää mahdollisia asiavirheitä ennen raportin päätymistä ylemmille tahoille.

"Menehtymisen syynä itsemurha"

"Viime aikoina lupaavaa edistymistä"

"Vahva deluusio aivosyövästä"

Potilaan menettäminen ei ollut hänelle ensimmäinen kerta, mutta se sattui silti aina yhtä pahasti. Enemmän häntä häiritsi tosin se, että koko sattuma oli tullut täysin yllätyksenä hänelle itselleenkin. Tapaus oli jo pidemmän aikaa osoittanut hänestä lupaavia merkkejä ja potilaan puheet itsemurhasta olivat alkaneet väistyä. Hetken aikaa hän jakoi potilaansa kanssa sen saman avuttomuuden tunteen asiasta, joka oli jo tapahtunut. Mutta sen olisi voinut ehkä estää .. ehkä.

Vartiainen veti nopeasti itsensä takaisin kokoon ja korjasi asentoaan penkillä. Jossitella ei saanut, eikä syyttää itseään. Silti, pysähtyessään miettimään raporttinsa sisältöä, hän kävi läpi keskustelutuokioita ja pohti, olisiko hän kenties jättänyt huomioimatta jotain. Huokaisten syvään, hän vilkaisi vielä viimeisen kerran ruudulle, ennen tulosta-napin klikkaamista.

—

Kuusi vuotta myöhemmin Rape lähetteli pernaruttokirjeitä Yhdysvaltoihin. Elina taas parani jakomielitaudista, muttei koskaan enää nauranut. Ainakaan yhtä makeasti kuin silloin. Laitoksesta pääsyn ehdoksi hänelle annettiin vakituinen työpaikka, ja niinpä hän elikin elämänsä loppuun lähikaupan kassana.

Aina silloin tällöin hän kävi läheisessä pubissa kaljalla ja muisteli sitä kesää, jolloin hän ja Tero kulkivat auringossakin ilman varjoa.